

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MIEJSKIEJ GŁOGÓW

NA LATA 2021-2025

OFICyna PROFILAKTYCZNA

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	5
1. Metodyka opracowywania strategii.....	6
2. Kontekst planowania strategicznego	7
3. Uwarunkowania formalne opracowania strategii.....	8
4. Spójność z dokumentami strategicznymi	11
II. Charakterystyka miasta Głogów.....	13
1. Położenie	13
2. Sytuacja demograficzna	14
3. Kapitał społeczny i gospodarczy	17
3.1. Sytuacja gospodarcza i finanse publiczne	17
3.2. Rynek pracy.....	21
3.3. Wychowanie i edukacja.....	22
4. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	28
5. Kultura, sport i rekreacja	30
6. Opieka zdrowotna.....	34
7. Bezpieczeństwo publiczne	35
8. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych.....	36
8.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami	36
8.2. Pomoc społeczna	39
8.3. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	45
III. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	47
1. Dziedziny planowania strategicznego	48
1.1. Wspieranie rodziny.....	48
1.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych	55
1.3. Zdrowie psychiczne.....	63
1.4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.....	67
1.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	80
1.6. Aktywność i integracja społeczna seniorów	89
1.7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	97
1.8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa	103

3 SPIS TREŚCI

1.9. Problem przestępczości	112
1.10. Rewitalizacja społeczna	115
2. Analiza SWOT	118
3. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	121
4. Zakładane rezultaty realizacji strategii	122
5. System wdrażania strategii	123
6. Monitoring	123
7. Ewaluacja	126
7.1. Zakres ewaluacji	126
7.2. Sposób ewaluacji	126
7.3. Narzędzia ewaluacji	127
7.4. Okres ewaluacji	127
8. Ocena ryzyka	127
IV. Wnioski i podsumowanie	128
V. Bibliografia	130
VI. Spis rysunków, wykresów i tabel	131
1. Spis rysunków	131
2. Spis tabel	131
3. Spis wykresów	132

Wykaz skrótów:

UM – Urząd Miejski

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

KPP – Komenda Powiatowa Policji

MOK – Miejski Ośrodek Kultury

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

MCWR – Miejskie Centrum Wspierania Rodziny

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów na lata 2021-2025¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie miasta Głogów. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż *„zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”*².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości,
- rewitalizację społeczną.

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów na lata 2021-2025” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej miasta Głogów.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla miasta Głogów zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy

³Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. KONTEKST PLANOWANIA **STRATEGICZNEGO**

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla gminy miejskiej Głogów jest przyjęta uchwałą Nr XXVI/150/12 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 20 marca 2012r. *Strategia Rozwoju Miasta Głogowa na lata 2012-2026*. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego miasta w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia Rozwoju Miasta Głogowa zakreśla najogólniejsze wizje miasta w przyszłości – pożądaną obraz do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Miasta Głogowa na lata 2012-2026. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Miasta, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki społecznej, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące, bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. UWARUNKOWANIA FORMALNE

OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów na lata 2021-2025, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 920), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „*opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*” - dla gminy oraz „*opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*”⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),

---

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

9 WPROWADZENIE

6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 288 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r. poz. 568),

25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn. zm.),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów na lata 2021-2025 jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspójnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

II. CHARAKTERYSTYKA MIASTA GŁOGÓW

1. POŁOŻENIE

Miaasto Głogów jest położone w północnej części województwa dolnośląskiego. Stanowi siedzibę powiatu głogowskiego oraz gminy wiejskiej Głogów. Administracyjnie Głogów sąsiaduje z następującymi gminami: Głogów (gmina wiejska), Jerzmanowa, Kotla oraz Żukowice. Rozpatrując położenie miasta pod względem geograficznym możemy stwierdzić, że znajduje się ono na obszarze Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego i leży prawie w całości na lewym brzegu Odry.

Rysunek 1. Położenie Głogowa na mapie Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.darpoint.pl/>

Przez teren miasta Głogów przebiega droga krajowa Nr 12 oraz drogi wojewódzkie Nr 292, 329 oraz 330. Przecina je również linia kolejowa Nr 273 (Szczecin – Wrocław) oraz Nr 14 (Łódź Kaliska – Tuplice). Głogów oddalony jest o około 130 km od stolicy województwa dolnośląskiego – Wrocławia.

Administracyjnie Głogów składa się z 12 osiedli: Brzostów, Chrobry, Hutnik, Kościuszki, Kopernik, Krzepów, Nosocice, Paulinów, Piastów Śląskich, Słoneczne, Śródmieście i Widziszów.

Miasto obejmuje powierzchnię 3 537 ha. Według danych z 2017 roku 23,8% jego powierzchni zajmują użytki rolne, 47,1% grunty zabudowane i zurbanizowane, natomiast 4,6% - grunty pod wodami. Poniżej przedstawione zostało położenie Głogowa na mapie powiatu głogowskiego.

Rysunek 2. Położenie Głogowa na mapie powiatu głogowskiego

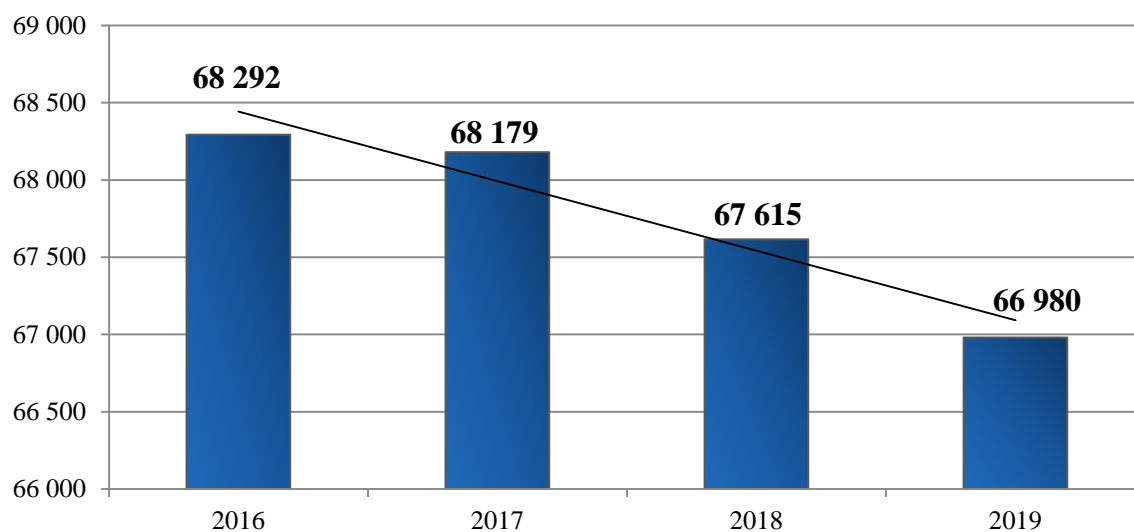
Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

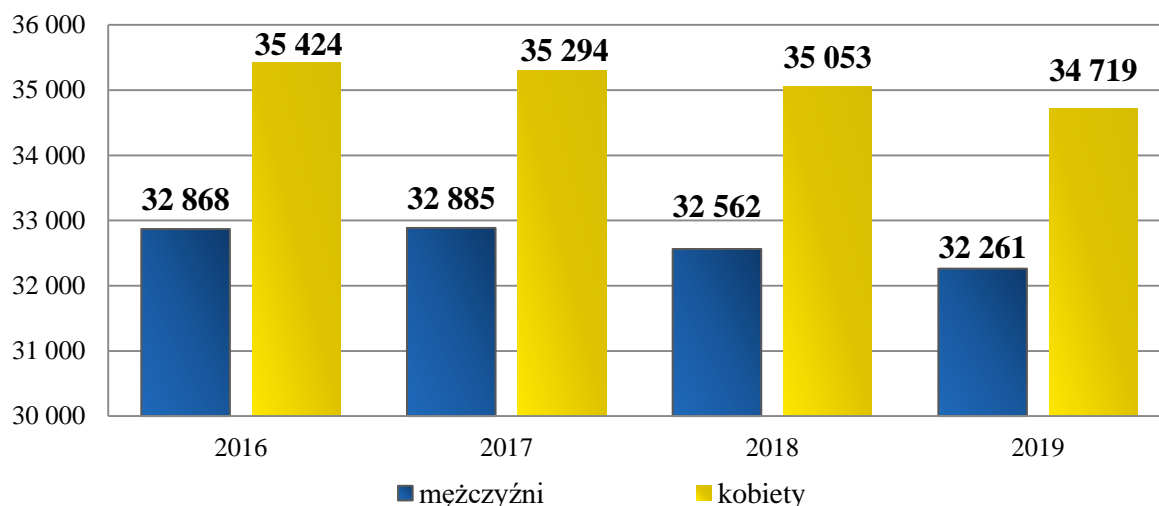
Miasto Głogów zamieszkuje 66 980 osób (stan na 31.12.2019 roku). W stosunku do roku 2016 liczba mieszkańców zmalała, jednak wartość spadkowa kształtuje się na poziomie zaledwie 2%. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest trend spadkowy w tym zakresie. Liczba mieszkańców miasta na przestrzeni lat 2016-2019 zaprezentowana została na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy miejskiej Głogów w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących Głogów jest mniejsza niż liczba kobiet – kobiety stanowią 51,8% ogólnej liczby ludności (34 719 kobiet), natomiast mężczyźni 48,2% (32 261 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 108, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 108 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących miasto Głogów na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

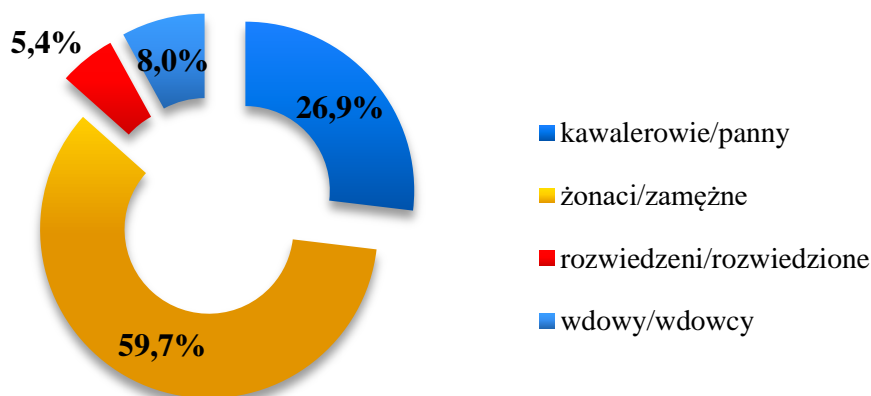
Mieszkańcy Głogowa zawarli w 2019 roku 320 małżeństw co oznacza, że na 1000 mieszkańców zostały zawarte 4,8 małżeństwa. Jest to wartość porównywalna do tej dla województwa dolnośląskiego i całej Polski, gdzie wynosi również 4,8. W stosunku do 2017 roku możemy zauważyć wzrost liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności. W roku przedmiotowym odnotowano natomiast 2,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

Stan cywilny mieszkańców miasta według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku przedstawia się następująco:

- 26,9% mieszkańców jest stanu wolnego,
- 59,7% żyje w małżeństwie,
- 5,4% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 8,0% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców Głogowa według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Głogowie ujemny i wynosi -160 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -2,38 na 1000 mieszkańców. Jest to wartość większa w porównaniu do wartości w całej Polsce, gdzie wynosi -0,9. Na przestrzeni lat 2016-2019 przyrost naturalny w Głogowie kształtował się na zróżnicowanym poziomie, chociaż od roku 2017 można zauważyć tendencję spadkową. Najmniejszy odnotowany został w 2019 roku kiedy wynosił -160, natomiast największy w 2017 roku, kiedy wynosił 38.

Tabela 1. Przyrost naturalny w Głogowie na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
urodzenia żywe	613	607	549	541
zgony	590	569	648	701
przyrost naturalny	23	38	-99	-160

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w mieście Głogów według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 17,4% jest w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia;
- 57,6% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 25,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w Głogowie. Na przestrzeni lat 2016-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym spada.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2016-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	17,6	17,6	17,5	17,4
wiek produkcyjny	60,6	59,5	58,4	57,6
wiek poprodukcyjny	21,8	22,9	24,0	25,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

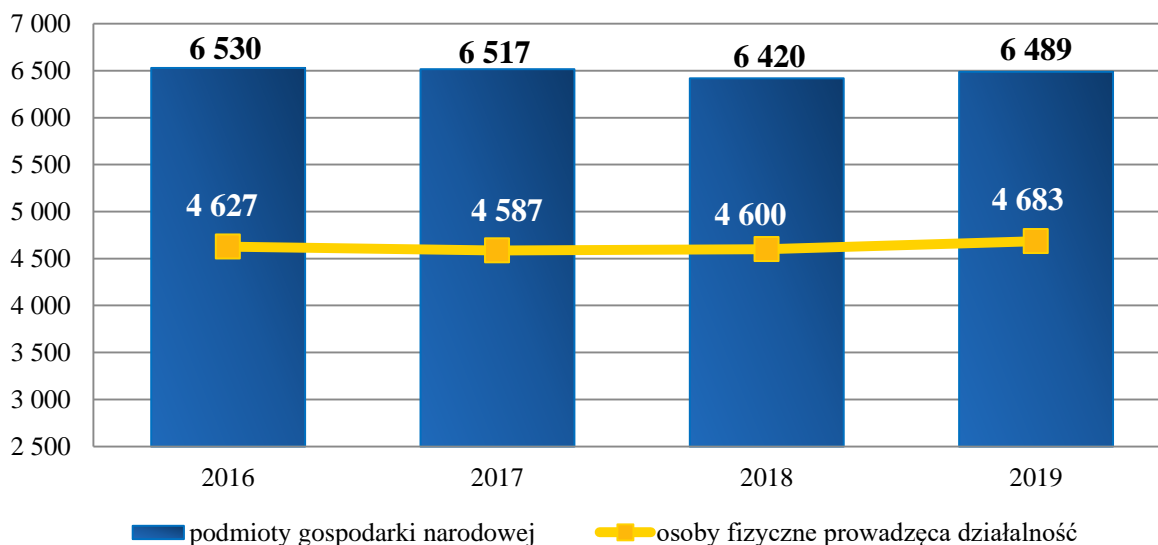
3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Miasto Głogów ma charakter przemysłowy z nastawieniem na sektor, jakim jest hutnictwo miedzi. Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Głogowie na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 6 489 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 4 683. Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Głogowie utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

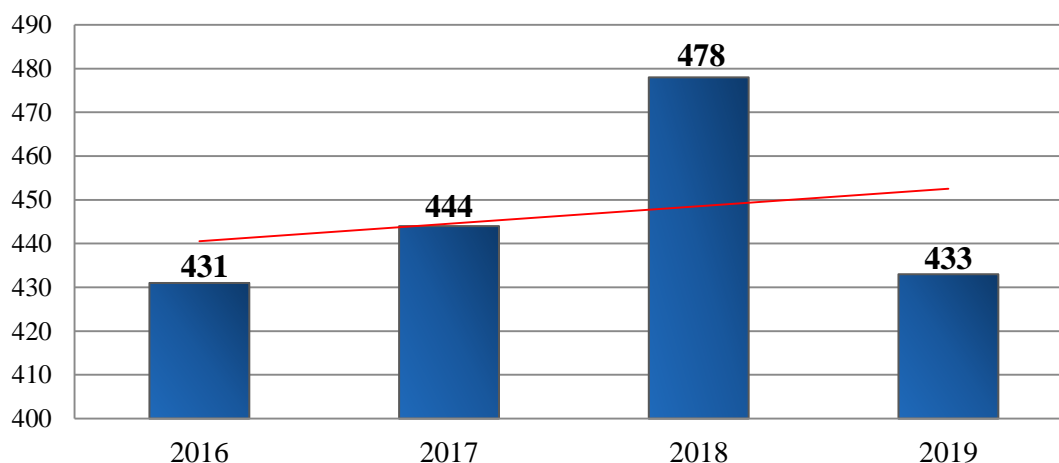
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zarejestrowane zostały 433 podmioty gospodarki narodowej. W stosunku do 2018 roku oznacza to spadek o 45 podmiotów, natomiast w porównaniu do roku 2016 – wzrost o 2. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2016-2019 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2016-2019

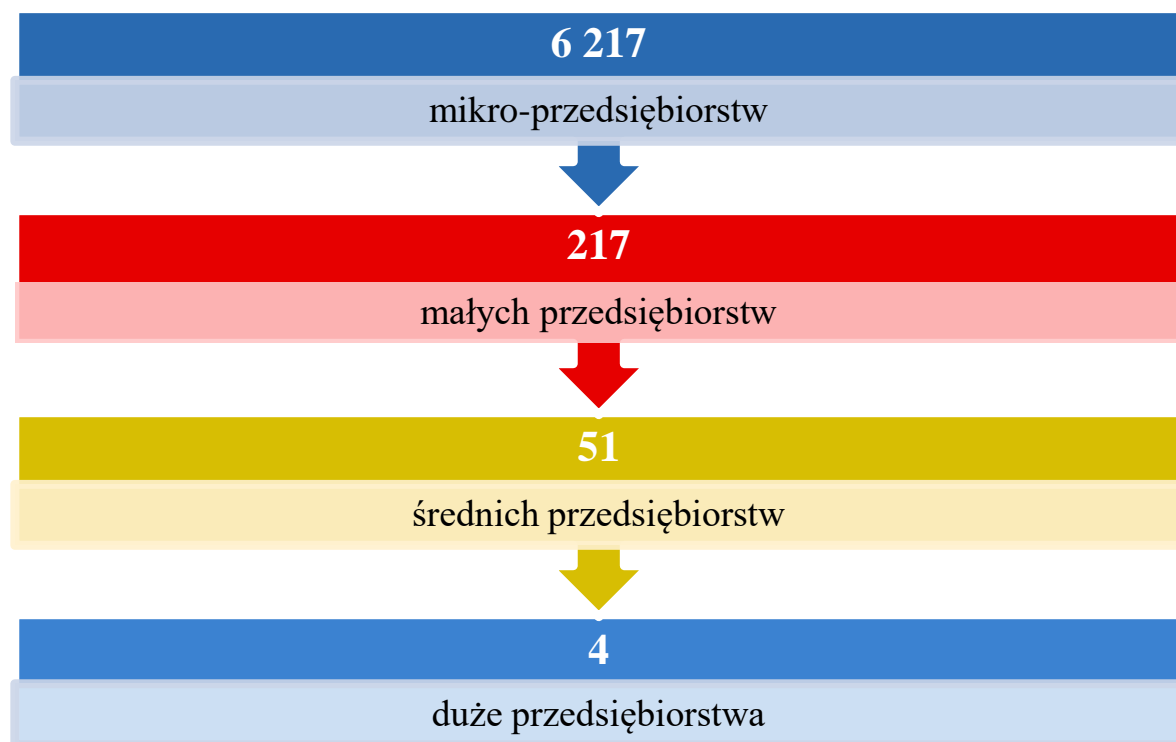

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w mieście Głogów według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 6 217 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest 217. Działalność prowadzi natomiast 51 średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników oraz 4 duże przedsiębiorstwa zatrudniające 250-999 pracowników.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Głogowa według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

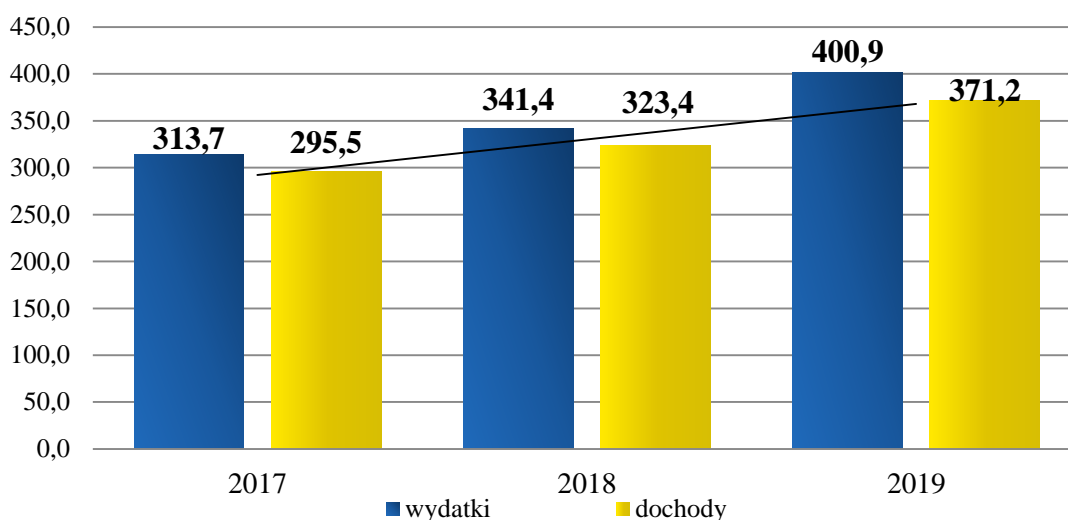
- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;

- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.).

Struktura dochodów gminy miejskiej Głogów na przestrzeni lat 2017-2019 wykazuje tendencję wzrostową – od 2017 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków miasta. Jednocześnie możemy zauważyć, że wydatki Głogowa na przestrzeni tych lat, zawsze przewyższają jej dochody.

Wykres 6. Dochody i wydatki Głogowa ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

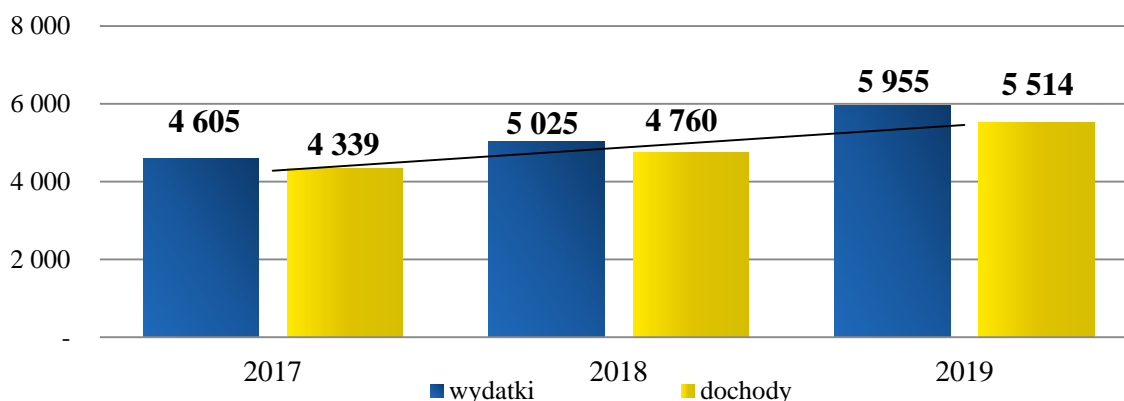

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochody miasta w 2019 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5 514 złotych. Wydatki w przedmiotowym roku, kształtowały się na wyższym poziomie – 5 955 złotych. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Wykres 7. Dochody i wydatki miasta Głogów na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

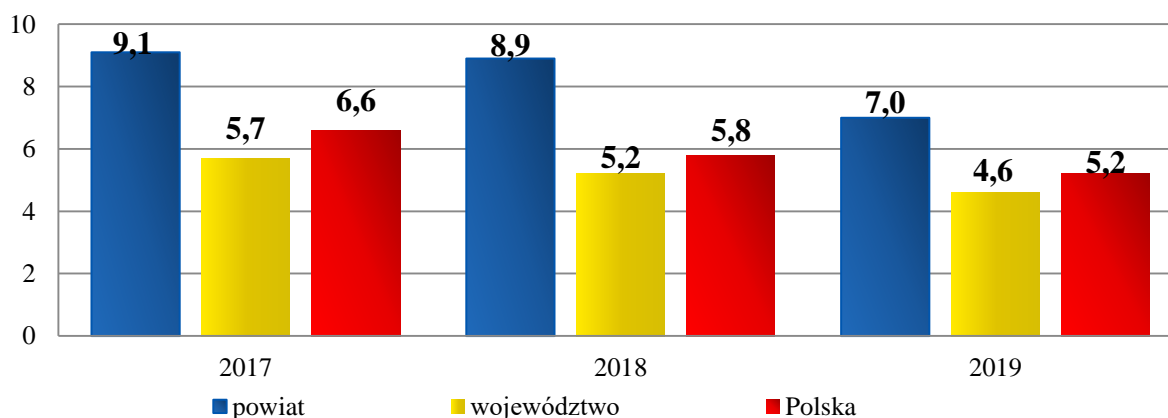
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.2. RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie głogowskim. W 2019 roku wynosiła ona 7,0%, a więc była znacznie większa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie dolnośląskim i w całej Polsce. Od 2017 roku stopa bezrobocia w powiecie głogowskim uległa znacznemu zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie głogowskim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

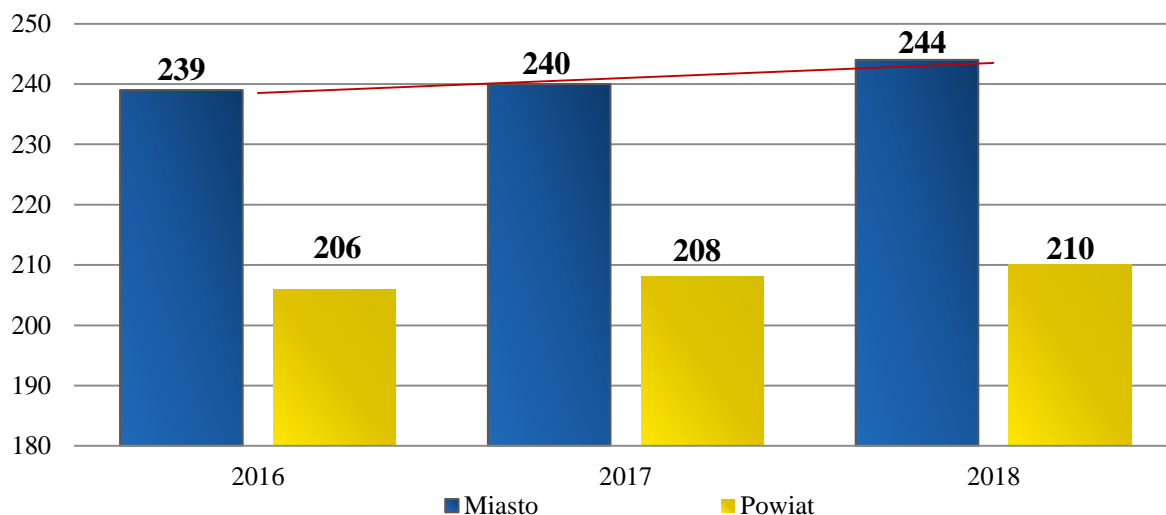

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w Głogowie na 1000 mieszkańców pracowały 244 osoby⁵. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 16 317. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że odsetek pracujących kobiet jest mniejszy od odsetka mężczyzn o 4 pp. Kobiety stanowiły bowiem 48% wszystkich pracujących (7 754 osoby), natomiast mężczyźni 52% (8 563 osoby).

Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w mieście Głogów na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców Głogowa przedstawia się następująco:

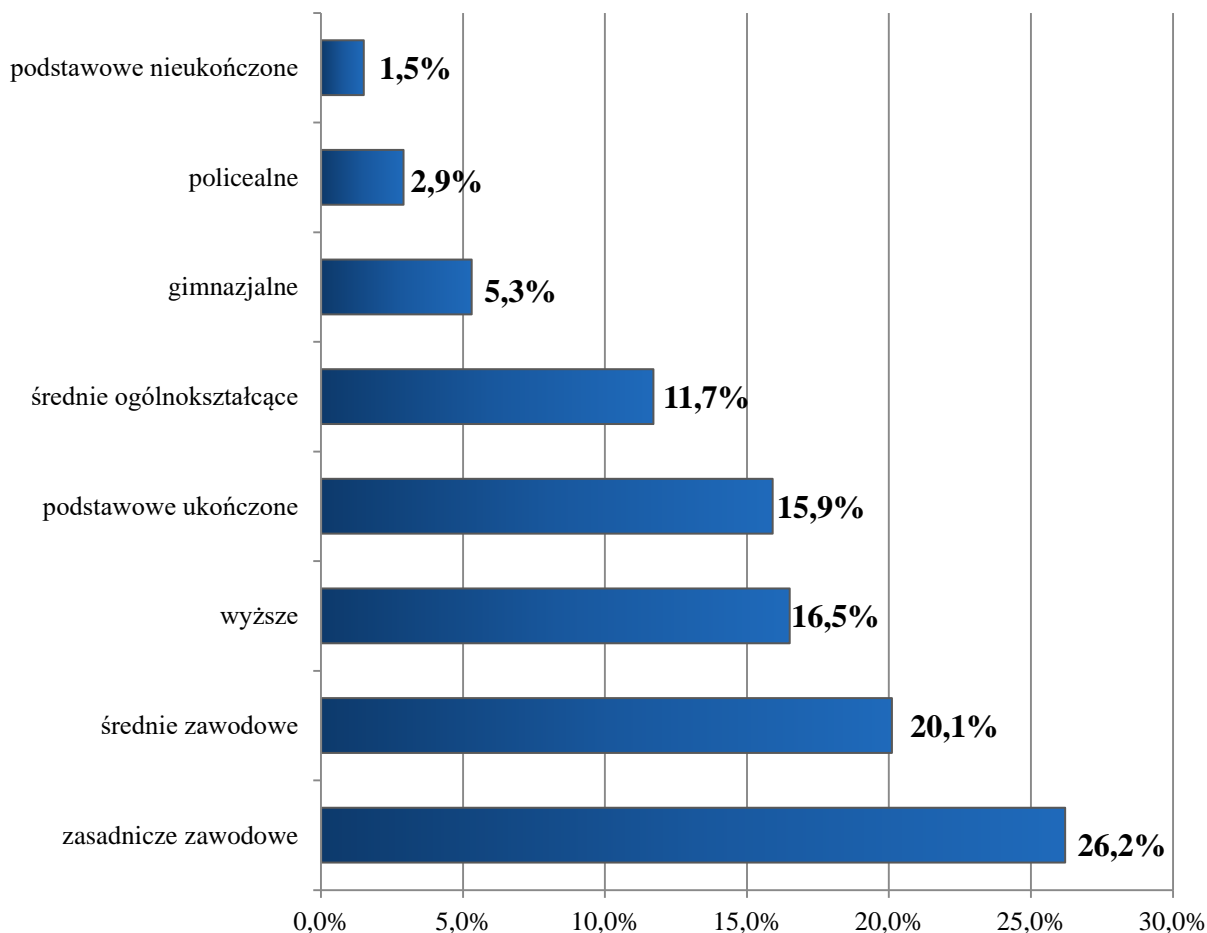
- 16,5% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,9% wykształcenie policealne,
- 11,7% średnie ogólnokształcące,
- 20,1% średnie zawodowe,
- 26,2% zasadnicze zawodowe,
- 5,3% gimnazjalne,
- 15,9% podstawowe ukończone,
- 1,5% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

⁵ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Mieszkańcy Głogowa mają porównywalny poziom wykształcenia do mieszkańców całego województwa dolnośląskiego. Wśród kobiet mieszkających w Głogowie największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (19,9%) oraz wyższe (19,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,9%) oraz średnie zawodowe (22,8%).

Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Głogowa według danych Narodowego Spisu Powszechnego

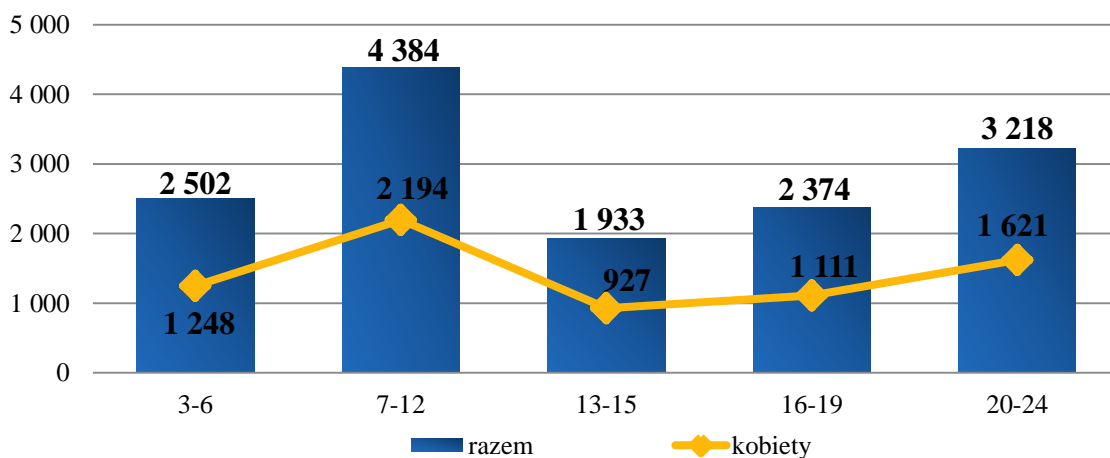

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 14 411 mieszkańców Głogowa. Rozpatrując kwestię ludności miasta z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (4 384 osoby). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lat (3 218 osób), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (2 502 osoby). Ludność Głogowa według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 11. Ludność Głogowa według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie miasta Głogów funkcjonują przedszkola publiczne, jak i niepubliczne przedszkola zarejestrowane w Wydziale Edukacji, Kultury i Sportu. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 3. Przedszkola publiczne i niepubliczne funkcjonujące na terenie miasta Głogów

Lp.	publiczne	niepubliczne
1.	Przedszkole Publiczne Nr 1	Przedszkole Niepubliczne „Promyk”
2.	Przedszkole Publiczne Nr 2	Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko”
3.	Przedszkole Publiczne Nr 3	Przedszkole Niepubliczne „Poziomka”
4.	Przedszkole Publiczne Nr 5	Przedszkole Niepubliczne „Bajkonet”
5.	Przedszkole Publiczne Nr 6	Przedszkole Niepubliczne „Ocean Ed. Rybka”
6.	Przedszkole Publiczne Nr 7	Przedszkole Niepubliczne „Akademia Pana Kleksa”
7.	Przedszkole Publiczne Nr 9	Przedszkole Niepubliczne „Kubuś Puchatek”
8.	Przedszkole Publiczne Nr 10	Przedszkole Niepubliczne „Jarzębinki”
9.	Przedszkole Publiczne Nr 15	Przedszkole Niepubliczne „Językowy Plac Zabaw”
10.	Przedszkole Publiczne Nr 17	Przedszkole Niepubliczne „Tęczowe Nutki”

11.	Przedszkole Publiczne Nr 19	Przedszkole Niepubliczne „Dom Montesorri”
12.	Przedszkole Publiczne Nr 20 z Oddziałami Integracyjnymi	Przedszkole Niepubliczne „Niezapominajka”
13.	Przedszkole Publiczne Nr 21	Przedszkole Niepubliczne „Wyspa Skarbów” Cichych Pracowników Krzyża
14.	Przedszkole Publiczne Nr 21 „B”	Przedszkole Niepubliczne „Stokrotka”
15.	–	Akademia Małych Pociech „U Dula”

Miejską sieć szkół podstawowych obejmują następujące szkoły:

- Szkoła Podstawowa Nr 2,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Noblistów Polskich,
- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. T. Kościuszki,
- Szkoła Podstawowa Nr 7 im. S. Staszica,
- Szkoła Podstawowa Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana z Głogowa,
- Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Polskich Odkrywców,
- Szkoła Podstawowa Nr 10 im. M. Kopernika,
- Szkoła Podstawowa Nr 11 im. Polskich Olimpijczyków,
- Szkoła Podstawowa Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kawalerów Orderu Uśmiechu,
- Szkoła Podstawowa Nr 13 z Oddziałami Przedszkolnymi im. Orłąt Lwowskich,
- Szkoła Podstawowa Nr 14 im. Henryka III Głogowskiego.

Ponadto w Głogowie działają 3 niepubliczne szkoły podstawowe, do których należą:

- Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego „Chrobry Głogów”, prowadzona przez Szkołę Mistrzostwa Sportowego,
- Szkoła Podstawowa dla Dzieci ze Spektrum Autyzmu „Dalej Razem”, prowadzona przez Fundację Przedsiębiorczości Społecznej,
- Szkoła Podstawowa ASLAN.

W zasobach infrastruktury społecznej miasta znajdują się ponadto 3 żłobki i 1 filia:

- Żłobek Miejski Nr 1,
- Żłobek Miejski Nr 2,

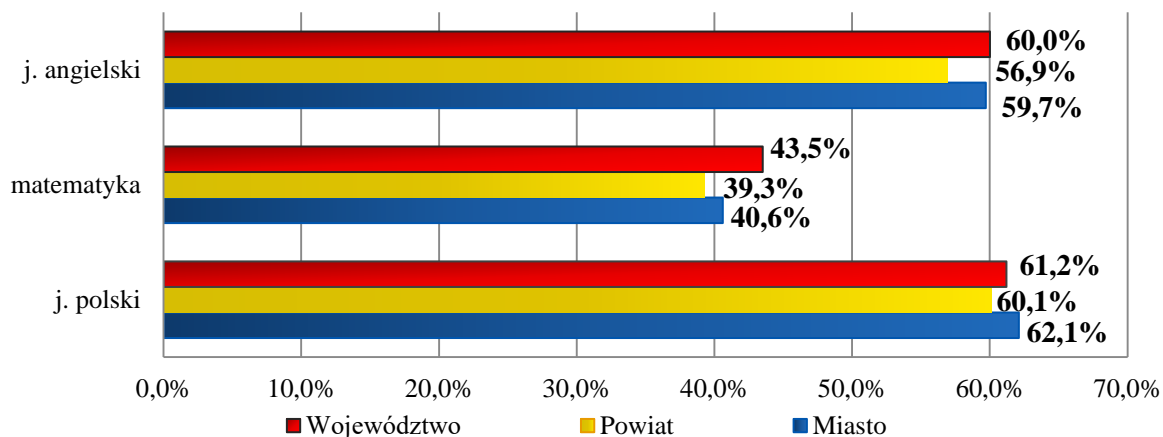
- Miejski Żłobek Integracyjny „Dom nad strumykiem” oraz filia z siedzibą przy ul. C.K. Norwida 5 w Głogowie.

Na terenie miasta funkcjonuje 10 żłobków niepublicznych, które otrzymują dotacje zgodnie z Uchwałą Nr XXXVIII/375/17 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 23 sierpnia 2017 r., w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowych dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce lub zatrudniających dziennego opiekuna na terenie Gminy Miejskiej Głogów. Należą do nich:

- Żłobek Małe Poziomki – Domek na Skraju,
- Żłobek Jarzębinki,
- Żłobek Barbara Walczak BAJKONET,
- Żłobek „Przystań Maluszka”,
- Żłobek „Tęczowe Nutki”,
- Niepubliczny Żłobek Motyli,
- Niepubliczny Żłobek Lilu,
- Żłobek Akademia Malucha Pegaz,
- Żłobek Maluch przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej,
- Żłobek Niepubliczny Poziomka.

Na kwestie edukacji i wychowania ma również wpływ jakość kształcenia na terenie miasta. Na poniższym wykresie przedstawione zatem zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Głogowa, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Głogowa uzyskali ze wszystkich przedmiotów porównywalne lub lepsze wyniki, niż uczniowie z całego województwa i powiatu.

Wykres 12. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu miasta, powiatu i województwa

Źródło: Okręgowa Komisja Edukacyjna we Wrocławiu

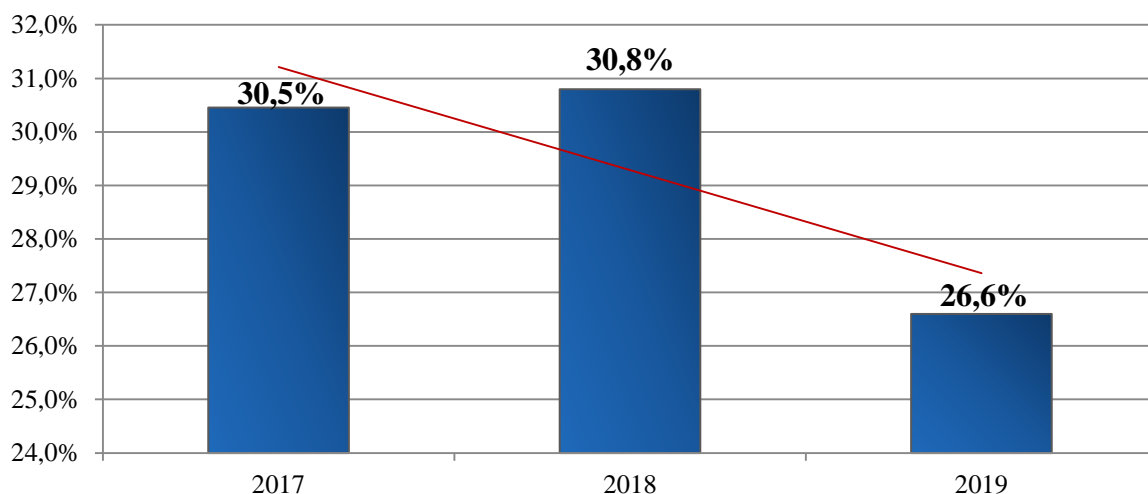
W 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 95 536 441,89 zł, w 2018 roku kształtowały się na poziomie 105 041 033,81 zł, natomiast w 2019 roku miasto poniosło wydatki z tym związane w wysokości 106 558 511,69 zł.

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁶.

Co roku na oświatę i wychowanie przeznaczony zostaje znaczny odsetek wydatków miasta. W 2017 roku wydatki te stanowiły 30,5%, w 2018 roku – 30,8%, natomiast w 2019 roku – 26,6% wszystkich wydatków. W porównaniu do roku 2017, nastąpił spadek o 3,9 pp.

⁶ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

Wykres 13. Udział wydatków z budżetu miasta na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w Głogowie to łącznie 26 537 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku), w tym 463 nieruchomości to lokale socjalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w mieście w 2019 roku kształtowała się na poziomie 58,5 m², co jest wartością mniejszą w porównaniu do całego województwa dolnośląskiego, gdzie kształtowała się na poziomie 72,60 m². Na przestrzeni lat 2016-2019 możemy zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych i jednocześnie odnotowany został wzrost liczby mieszkań.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Głogowie na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba mieszkań	25 931	26 105	26 405	26 537
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	58,3	58,4	58,5	58,5
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	9 281	9 635	8 321	6 995
liczba lokali socjalnych	435	444	461	463

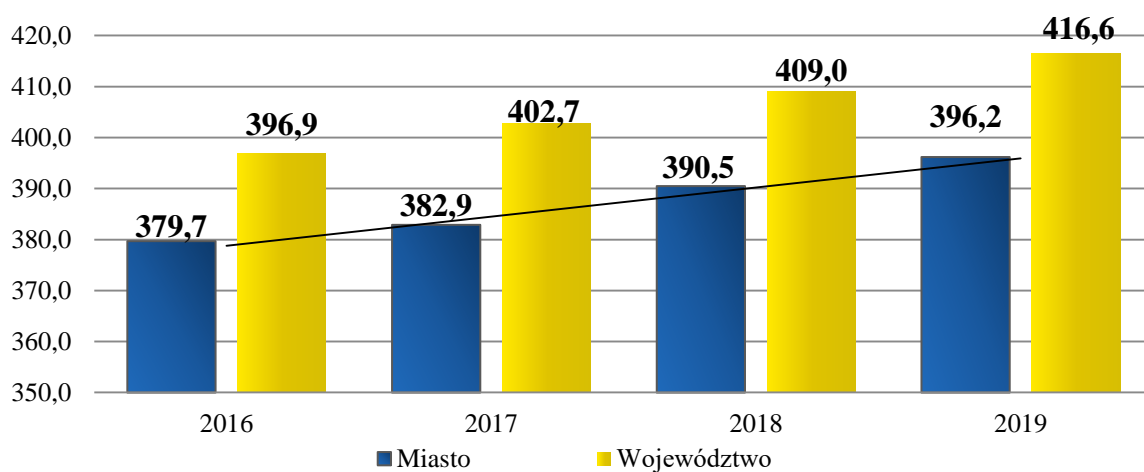
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2021 roku miasto planuje wyodrębnienie z zasobów komunalnych mieszkań chronionych, prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w Głogowie, jest nieco mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie dolnośląskim. W mieście jest to 396,2 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, z kolei w całym województwie – 416,6. Możemy zauważyć również, że z roku na rok systematycznie wzrasta liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców. Szczegółowe dane w tym zakresie, na przestrzeni lat 2016-2019 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 14. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Głogowie oraz województwie dolnośląskim w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w Głogowie według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny za lata 2016-2018 przedstawia poniższa tabela (brak danych za 2019 rok). Z prezentowanych informacji wynika, że mieszkania wyposażone w wodociąg stanowią 100% wszystkich mieszkań, wyposażone w łazienkę – 99,8%, natomiast posiadające centralne ogrzewanie – 98,4%.

Tabela 5. Instalacje techniczno-sanitarne w Głogowie na przestrzeni lat 2016-2018 (w procentach)

rodzaj instalacji	2016	2017	2018
wodociąg	100,0	100,0	100,0
łazienka	99,8	99,8	99,8
centralne ogrzewanie	98,3	98,3	98,4

Źródło: <https://bdll.stat.gov.pl>

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie miasta prowadzi między innymi Miejski Ośrodek Kultury w Głogowie. Celem głównym jego działalności jest: „*pozyskiwanie i przygotowywanie mieszkańców Głogowa oraz regionu głogowskiego do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz jej współtworzenie*”. W skład MOK wchodzi poszczególne jednostki:

- Centrum Kultury,
- Klub Mayday,
- Teatr im. Andreasa Gryphiusa.

Do zadań wyżej wymienionych jednostek MOK, należy przede wszystkim:

1. organizowanie szeroko pojętej wielokierunkowej edukacji kulturalnej,
2. kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowań wiedzą i sztuką,
3. rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców Głogowa i regionu głogowskiego, wspieranie lokalnych inicjatyw kulturalnych,
4. przygotowanie mieszkańców Głogowa i regionu głogowskiego do odbioru i tworzenia wartości kulturalnych,
5. upowszechnianie i promocja kultury lokalnej w kraju i poza jego granicami,
6. integracja środowisk twórczych,
7. tworzenie, udostępnianie i dokumentowanie dóbr i wartości kultury,
8. współpraca z innymi instytucjami kultury, podmiotami prowadzącymi działalność kulturalną, stowarzyszeniami i związkami twórców i artystów oraz organami władz publicznych zajmujących się działalnością kulturalną⁷.

Mieszkańcy Gminy mogą uczestniczyć w organizowanych przez Ośrodek różnorodnych sekcjach, klubach, wystawach, imprezach i wydarzeniach kulturalnych. Ośrodek prowadzi sekcje muzyczne, plastyczne, taneczne, fotograficzne, filmowe i inne.

Ponadto MOK prowadzi i organizuje dla osób starszych w Miejskim Klubie Seniora zajęcia komputerowe, taneczno-gimnastyczne, taneczno-ruchowe, plastyczno-artystyczne, dziennikarskie i inne.

⁷ Statut Miejskiego Ośrodka Kultury w Głogowie (Uchwała Nr XIII/115/19 z dnia września 2019 r.)

Przy Miejskim Ośrodku Kultury w Głogowie działa ponad 60 sekcji artystycznych i grup warsztatowych. Wśród nich wyróżnić można:

- Spotkania ze sztuką (zajęcia z malarstwa, rysunku dla młodzieży);
- Pracownia 45 (zajęcia z malarstwa dla dorosłych);
- Równe Babki (rękodzieło dla dorosłych i seniorów);
- NAWAR (balet z elementami tańca orientalnego dla dziewczynek);
- Disco Dance;
- Taniec Towarzyski dla dorosłych;
- Andrzejkowy kurs tańca w parach S.O.S;
- Latino Solo dla pań;
- Głogowska Rewia Graffiti;
- Studio Talentów Junior;
- Studio Talentów;
- Atelier Studia Talentów;
- Metamuzyczni;
- Radocha (zespół wokalny seniorów);
- Space of Grace (chór gospel);
- Fotografia nie parzy 14+;
- 3-miesięczne Warsztaty Operatorsko-Filmowe;
- ROLA-BOLA (grupa akrobatyki cyrkowej);
- Akademia Twórczego Rozwoju (muzyka, plastyka, taniec dla dzieci w wieku przedszkolnym);
- Rozegrani (sekcja gier planszowych 12+);
- MOVEart (arteterapia dla dorosłych);
- Smaki kultury (spotkania kulturalno-kulinarne dla młodzieży i dorosłych);
- brydż sportowy.

W Głogowie odbywają się różnego rodzaju wydarzenia kulturalne, festiwale i konkursy organizowane przez Miejski Ośrodek Kultury. W 2019 roku miejsce miały m.in.:

- Boeing Boeing Teatr im. Andreasa Gryphiusa;
- Karnawałowy wieczorek taneczny seniorów;
- Aktorzy czytają dzieciom;
- Świąteczne widowisko taneczno-muzyczne;

- wernisaż wystawy poplenerowej „Człowiek chroni środowisko”;
- Mayday Rock Festival;
- Dni Głogowa;
- IV Dolnośląski Festiwal Kultury Harcerskiej;
- Noc Alternatywna i inne.

MOK jest również organizatorem przedsięwzięć przygotowywanych do emisji jedynie w wersji cyfrowej (nagranych koncertów cyklu G-Live, czyli Głogów gra na żywo, cyklu Legendy Głogowskie, spektakli sieciowych „Konstytucja” oraz „Niepodległość”, podcastów tematycznych, warsztatów online, programów edukacji kulturalnej online, itp.). Tego typu przedsięwzięcia w 2020 roku przygotowywane były z dużym natężeniem ze względu na realia pracy w warunkach pandemicznych – jednak już na stałe pojawiają się w ofercie kulturalnej MOK (w 2020 roku około 150 produkcji, w różnej skali).

Upowszechnianiem wiedzy i kultury w Głogowie zajmuje się ponadto Miejska Biblioteka Publiczna im. Galla Anonima. Poza Biblioteką Główną, funkcjonują również filie:

- Filia nr 1,
- Filia nr 2 BLOG,
- Filia nr 3 RETROTEKA.

Biblioteka zajmuje się rozpoznawaniem, rozwijaniem oraz zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych, edukacją i przygotowaniem małych dzieci do wczesnych kontaktów z książką i biblioteką, pomocą w rozwijaniu umiejętności samokształcenia uczniów i studentów, a także ochroną i zachowaniem zbiorów dla przyszłych pokoleń. Biblioteka organizuje różnego rodzaju zajęcia, m.in.:

- kaligrafię,
- zajęcia artystyczne,
- origami,
- Internet nie tylko dla młodych,
- gry planszowe,
- gry karciane, fabularne, eko i RPG,
- Galeria Czytelnika,
- Biblioteka miejscem przyjaznym dla seniora.

Miasto posiada dobre warunki dla turystyki pieszej czy rowerowej. Na atrakcyjność obszaru i potencjał do rozwoju turystycznego wpływa również szeroki dostęp do rzek i lasów

oraz liczna architektura zabytkowa i sakralna. Do najważniejszych atrakcji turystycznych Głogowa zaliczyć można:

- Wieżę Ratuszową,
- Sukiennice,
- Blok Koszarowy,
- Bulwar Nadodrzański i inne.

Ponadto przez teren Głogowa przebiega Miejska Trasa Turystyczna, będąca oznaczonym pieszym szlakiem, umożliwiającym zwiedzenie wszystkich najważniejszych zabytków miejskich. Informacje dotyczące atrakcji turystycznych uzyskać można w Centrum Informacji Turystycznej, zlokalizowanym przy ul. Koszarowej 1.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Głogowie zawiera się w kompleksie Chrobrego, w skład, którego wchodzi następujące obiekty:

- hala widowiskowo-sportowa,
- stadion,
- boiska piłkarskie,
- zespół basenów odkrytych,
- kryta pływalnia,
- skatepark,
- korty tenisowe,
- tor rowerowy.

Do klubów i stowarzyszeń sportowych działających na terenie Miasta należą:

- Międzyzakładowy Klub Sportowy Chrobry Głogów,
- Akademia Sportów Obronnych w Głogowie,
- Integryjny Klub Sportowy Osób Niepełnosprawnych,
- Klub Kibiców Niepełnosprawnych,
- Klub Sportowy ZG Run,
- Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Goliat”,
- Międzynarodowa Federacja Modern Ju-Jitsu,
- Stowarzyszenie Piłki Siatkowej „Chrobry”,
- Stowarzyszenie Miłośników Siatkówki „Amator” Głogów,
- Stowarzyszenie Piłki Ręcznej „Chrobry” Głogów,
- Międzyszkolny Klub Sportowy „Piast” w Głogowie,
- Międzyszkolny Klub Sportowy „Basket Chrobry”,

- Stowarzyszenie Sportowe Miejski Ośrodek Kultury – Budoprojekt Głogów w Głogowie,
- Towarzystwo Cyklistów „Chrobry”,
- Miejski Szkolny Związek Sportowy w Głogowie,
- Miejski Klub Sportowy „Głogowski Klub Koszykówki”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Legion”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Głogowski Klub Judo”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Dwunastka”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Odra” Głogów,
- Międzywojewódzki Klub Karate Kyokushin,
- Automobilklub „Głogów”,
- Klub Sportowy „Lions” Głogów,
- Centrum Sportowe „Głogowski Triathlon”,
- Głogowskie Towarzystwo Tenisowe,
- Uczniowski Międzyskolny Klub Sportowy „Volley” Głogów,
- Stowarzyszenie Brydża Sportowego Ziemi Głogowskiej w Głogowie,
- Stowarzyszenie Tenisa Stołowego „Chrobry” Głogów,
- Team 4x4 Głogów,
- Klub Sportowy Street Workout Głogów,
- Polskie Stowarzyszenie Instruktorów Pływania,
- Uczniowski Klub Sportowy „Boks Głogów”
- Uczniowski Klub Sportowy Football Academy Głogów.

6. OPIEKA ZDROWOTNA

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców Głogowa usługi świadczą przede wszystkim:

- Głogowski Szpital Powiatowy Sp. z o.o.,
- Poradnia „Konsylium” Sp. z o.o.,
- Miedziowe Centrum Zdrowia S.A. w Lubinie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Głogowskie Centrum Medyczne Sp. z o.o.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Astra-Med.” Sp z o.o.,

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” s.j.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Piast-Med” Sp. z o.o.,
- Przychodnia „Hipokrates” Sp z o.o.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Puls” Sp z o.o.,
- Poradnia „Serce” Sp z o.o.,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Krzepowie.

Poza wyżej wymienionymi, na terenie miasta działalność prowadzą również prywatne praktyki lekarskie.

Z danych GUS wynika, iż w Głogowie w 2019 roku na 1 przychodnię przypadło 1 522 mieszkańców. Jest to wartość mniejsza niż liczba mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła 1 747. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 5,2 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co z kolei jest wartością wyższą w stosunku do całego powiatu głogowskiego.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Głogowie w porównaniu do powiatu w 2019 roku

wyszczególnienie	Powiat	Miasto
przychodnie	51	44
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 747	1 522
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,4	5,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W mieście Głogów o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Głogowie.

Ochronę przeciwpożarową zapewnia Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Głogowie. Jednostka posiada odpowiednie wykszolenie oraz specjalistyczny sprzęt do walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz realizacji zadań związanych z ratownictwem technicznym, medycznym, wysokościowym, chemiczno-ekologicznym,

poszukiwawczo-ratowniczym i wodnym. W 2019 roku miasto Głogów zakupiło ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy z funkcją do ograniczania stref skażeń chemicznych i ekologicznych, dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Głogowie.

8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁸. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁹. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹⁰.

Na obszarze miasta Głogów funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Do organizacji tych m.in. należą:

- Cisi Pracownicy Krzyża,
- Fundacja Lokalnych Inicjatyw Społecznych FLIS,
- Fundacja Owoc Głogu,
- Głogowski Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Głogowskie Stowarzyszenie „Agata”,
- Głogowskie Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”,

⁸ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁹ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹⁰ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

- Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Porażeniem Mózgowym i Zespołem Downa „Dajmy Dzieciom Nadzieję”,
- Stowarzyszenie „Bractwo Jana Pawła II”,
- Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży SZANSA,
- Stowarzyszenie dla Osób z Autyzmem "Niebieska Przystań",
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Byłych Pracowników KGHM Polska Miedź S.A,
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta "Skarbnik" w Głogowie,
- Stowarzyszenie na rzecz Integracji i Usamodzielniania "Dom w Głogowie",
- Stowarzyszenie ODONIS,
- Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej EGO,
- Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie A jutro?,
- Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Głogowie,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Podaruj Dzieciom Uśmiech”,
- Fundacja Paliwo Artystyczne,
- Stowarzyszenie UMIEM,
- Kościół Chrześcijan Baptystów w Głogowie,
- Parafia p.w. NMP Królowej Polski.

Miasto Głogów jest również członkiem organizacji takich jak:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy z siedzibą w Głogowie,
- Polski Związek Niewidomych – Koło w Głogowie,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Oddział Rejonowy w Głogowie,
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Głogowie,
- Związek Harcerstwa Polskiego – Hufiec Głogów.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi określa roczny *Program współpracy Gminy Miejskiej Głogów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego*. Program jest uchwalany corocznie przez Radę Miejską.

Głównym jego celem jest: „*rozwój współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz poprawa jakości życia i pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców*”

miasta, poprzez stwarzanie możliwości uczestnictwa w życiu publicznym”. W programie zawarte są również priorytetowe zadania publiczne, które wskazują kierunki działań w danym roku. Są to m.in. zadania z zakresu:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnych sytuacjach życiowych oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- wspierania rodziny i rodzicielstwa,
- profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
- kultury, sztuki i ochrony dóbr kultury dziedzictwa narodowego,
- tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi kultury fizycznej i sportu, turystyki i krajoznawstwa,
- wspierania i wzmocnienia działalności mającej na celu rozwój społeczności lokalnej oraz działalności organizacji pozarządowych,
- wspierania działalności charytatywnej oraz promocji wolontariatu,
- działalności na rzecz seniorów,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- wspierania zadań w zakresie ratownictwa i ochrony ludności, szkolenia kadr ratowniczych,
- działalności wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości¹¹.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi w Głogowie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. MOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do

¹¹ Programie współpracy Gminy Miejskiej Głogów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020 (Uchwała Nr XVII/148/19 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 27 listopada 2019 roku).

obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

8.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹².

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Głogów jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Według *Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie* zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej Nr XXXII/290/17 z dnia 7 lutego 2017 roku, celem jego działalności jest: „*zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych ludzi oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka*¹³”.

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy Miejskiej Głogów, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm);
- ustawy Rady Ministrów z dnia 19 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, (Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);

¹² Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

¹³ *Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie* (uchwała Rady Miejskiej Nr XXXII/290/17 z dnia 7 lutego 2017 roku).

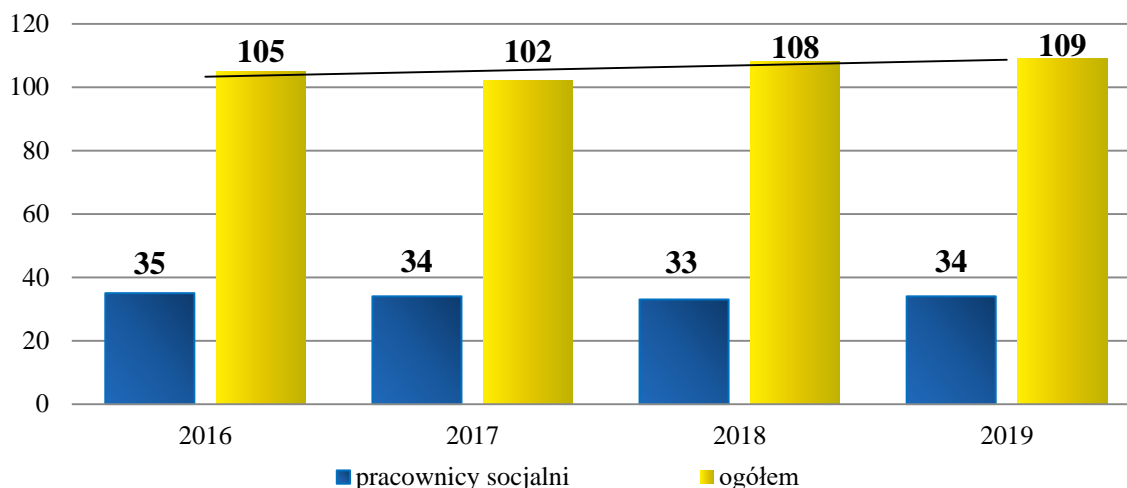
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r . o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, (Dz. U. z 2020 r., poz. 685);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, (Dz.U. z 2020 r., poz. 1327);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.).

W 2019 roku na pomoc społeczną poniesiono wydatki na łączną kwotę 18 029 206,77 zł. W 2018 roku kwota wydatków kształtowała się na poziomie 16 949 476,26zł, natomiast w 2017 roku poniesiono koszty z tym związane na łączna kwotę 15 745 977,44zł.

Na koniec 2019 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Głogowie zatrudnionych było 109 pracowników, w tym 2 kierowników oraz 34 pracowników socjalnych. Spośród zatrudnionych w MOPS pracowników, 89 osób posiada wykształcenie wyższe, natomiast 13 osób wykształcenie średnie. W latach 2016-2019 liczba zatrudnionych pracowników socjalnych utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

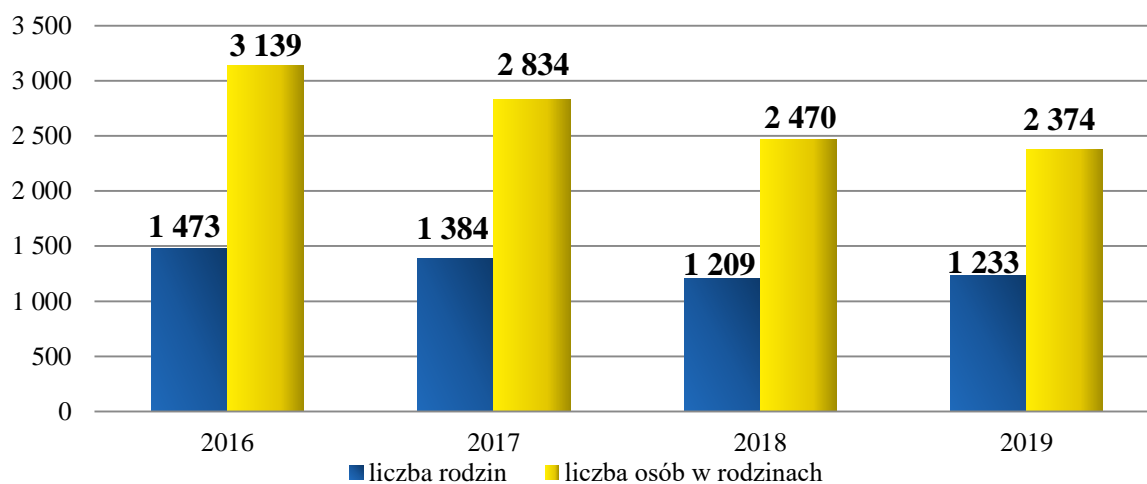

Wykres 15. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

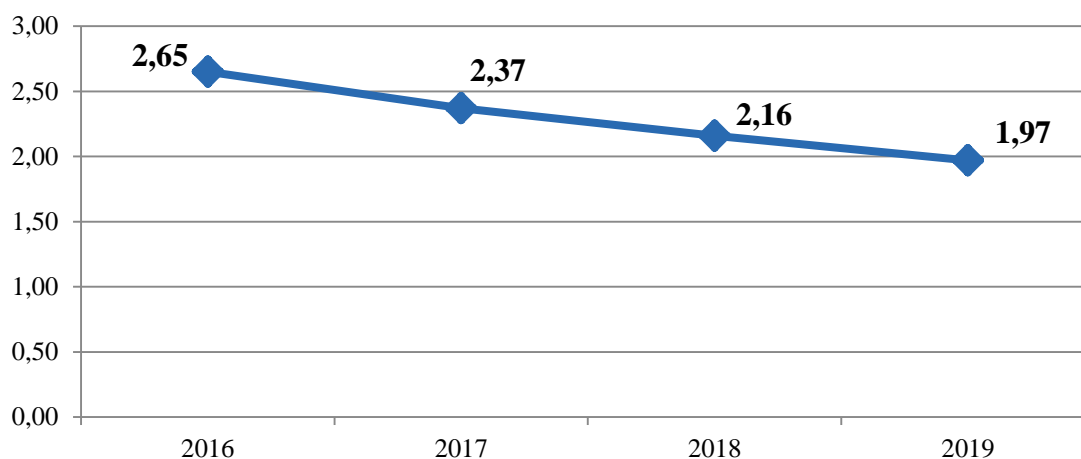
Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Głogowie uległa zmniejszeniu, jednakże w stosunku do 2018 roku można zauważyć niewielki wzrost w liczbie rodzin o 2%. W 2019 roku z pomocy skorzystały 1 233 rodziny – to o 24 rodziny więcej niż w 2018 roku i jednocześnie o 151 rodzin mniej niż w 2017 roku. W stosunku do 2016 roku spadła również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 16. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Głogowie w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2016-2019 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu – z 2,65% w 2016 roku, do 1,97% w 2019 roku. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 17. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2016-2019 (w procentach)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym, jednak osoby wieku poprodukcyjnym również stanowiły znaczną część ogółu. Pod względem płci widoczna jest znaczna dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet jest więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 780, liczba mężczyzn – 362).

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2016-2019

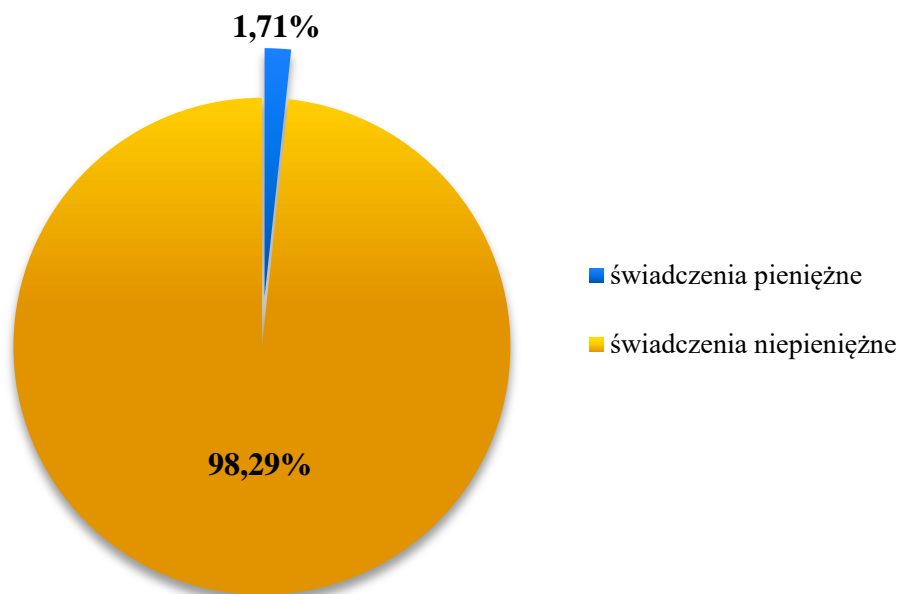
wiek	2016		2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
produkcyjny	918	596	830	531	720	454	659	415
poprodukcyjny	432	326	465	340	459	344	483	365
ogółem	1 350	922	1 295	871	1 179	798	1 142	780

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku świadczenia pieniężne udzielone mieszkańcom Głogowa stanowiły 1,71% wszystkich udzielonych świadczeń, natomiast świadczenia niepieniężne – 98,29%. Dane statystyczne w tym zakresie obrazuje poniższy wykres.

Wykres 18. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku

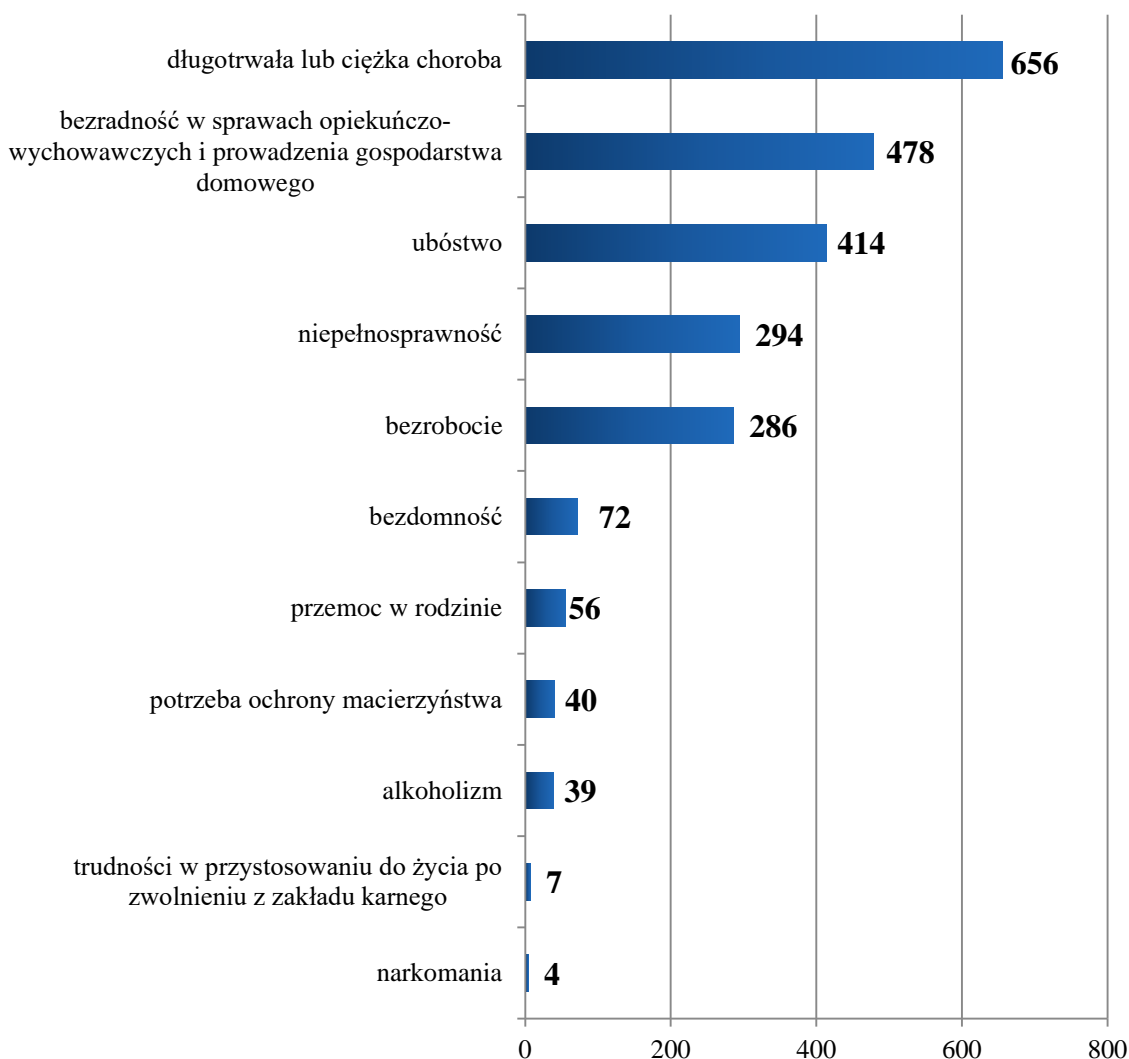

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby długotrwanie korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni lat 2017-2019 na terenie miasta Głogów ze świadczeń pomocy społecznej w sposób długotrwały korzystały **774 osoby**.

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w Głogowie była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymało 656 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (478 rodzin), natomiast na trzecim – ubóstwo (414 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także niepełnosprawność (294 rodziny) oraz bezrobocie (286 rodzin).

Wykres 19. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2016-2019. W 2018 roku przeprowadzono je z 1 383 rodzinami, natomiast w 2019 z 1 420 rodzinami co oznacza wzrost o 2,7%. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni ostatnich czterech lat ulegała wahaniom.

Tabela 8. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2016-2019

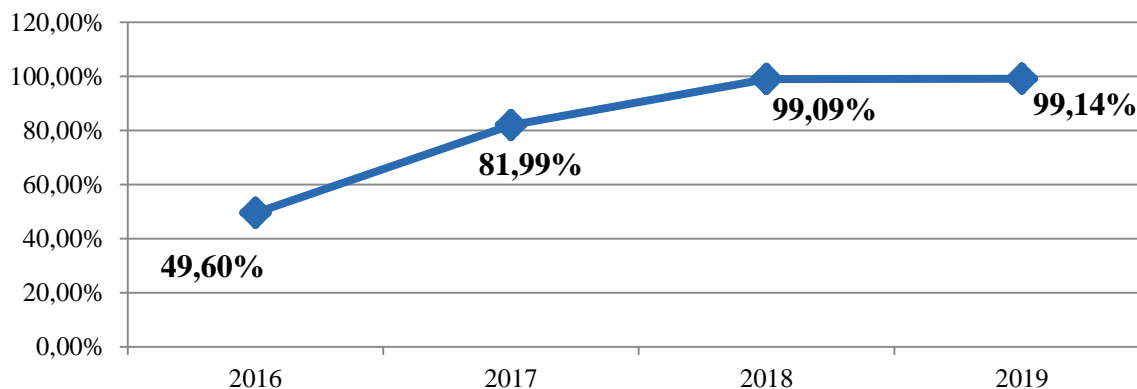
wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba osób ogółem	2 317	1 636	1 807	1 609
liczba rodzin	1 839	1 223	1 383	1 420
liczba osób w rodzinach	4 573	2 891	3 084	3 364

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 99,14%. W stosunku do roku 2016, wskaźnik ten znacznie wzrósł – różnica kształtuje się na poziomie 49,54 pp.

Wykres 20. Wskaźnik pracy socjalnej w Głogowie na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

8.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie Głogowa. Należą do nich:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Miejskie Centrum Wspierania Rodziny w Głogowie,
- Izba Wyrzeźwień,
- Miejski Ośrodek Rehabilitacji i Usług Specjalistycznych,
- Dom Pomocy Społecznej „Magnolia” dla osób somatycznie chorych,
- Ogrzewalnia i Noclegownia im. Brata Alberta przy MCWR,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób zaburzonych psychicznie,
- Powiatowe Centrum Administracyjne,
- Powiatowe Centrum Pieczy Zastępczej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

- placówki oświatowe i świetlice środowiskowe,
- ośrodki zdrowia,
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz doświadczających przemocy,
- Miejski Ośrodek Kultury,
- Centrum Pomocy Dzieciom przy Stowarzyszeniu „Szansa” w Głogowie,
- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie (filia),
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych,
- analiza SWOT¹⁴,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych,
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania międzydziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy miejskiej nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez miasto Głogów.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania, ramy finansowe oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

Cel strategiczny:

Systemowe rozwiązywanie problemów społecznych, prowadzących do destabilizacji życia mieszkańców gminy miejskiej Głogów,

¹⁴ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

POPURZEZ

- stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia, a także aktywizację osób zagrożonych marginalizacją oraz pozostałych członków społeczności lokalnej,

TAK, ABY

- działania uwzględniały charakter i skalę problemów oraz optymalizowała wykorzystywanie dostępnych zasobów.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA

STRATEGICZNEGO

1.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Głogowa w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się

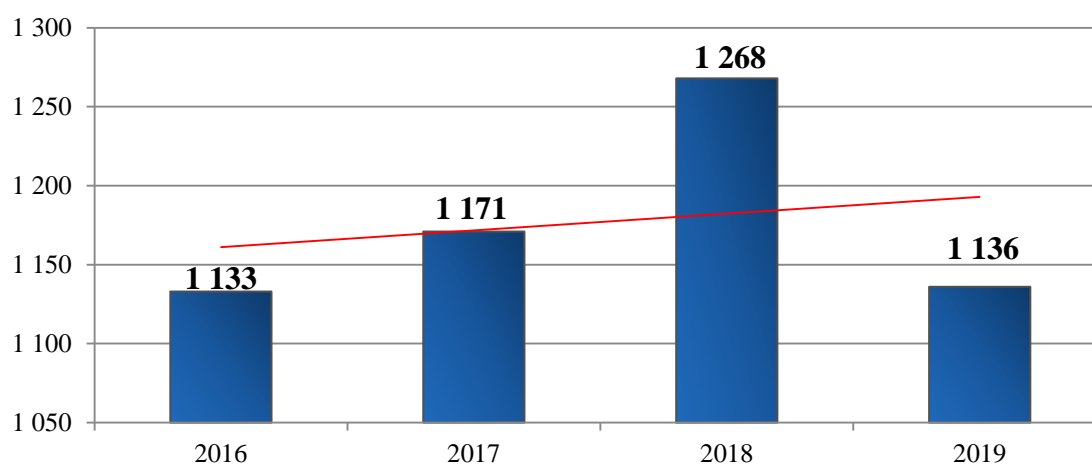

szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Głogowa znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W poniższej tabeli zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystało średnio 1 136 rodzin, czyli o 10% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 3% mniej niż w roku 2017. W latach 2016-2019 dostrzegalne są wahania jeśli chodzi o średniomiesięczną liczbę rodzin, korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 21. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 3 771 rodzin, w 2018 roku – 3 561 rodzin, natomiast w 2019 roku – 3 628 rodzin. W roku 2019 nastąpił wzrost w stosunku do roku 2018 o 2%, z kolei w porównaniu do 2017 roku liczba ta spadła o 4%.

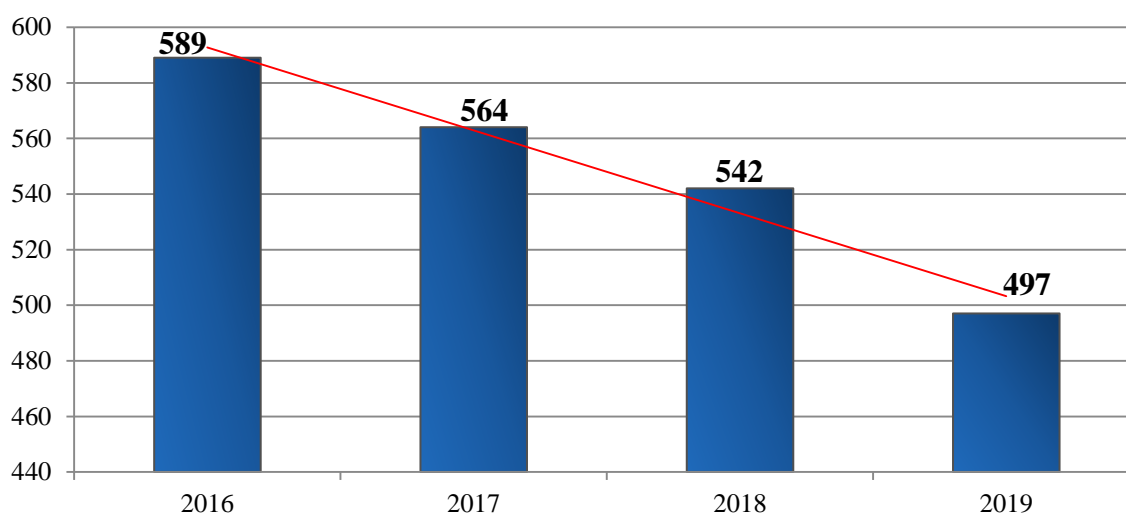
Tabela 9. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	3 771	3 561	3 628
kwota świadczeń (w złotych)	32 554 120,00	30 919 060,00	47 169 789,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystało 497 osób, co oznacza spadek w stosunku do 2016 roku o 16%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 22. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2016-2019

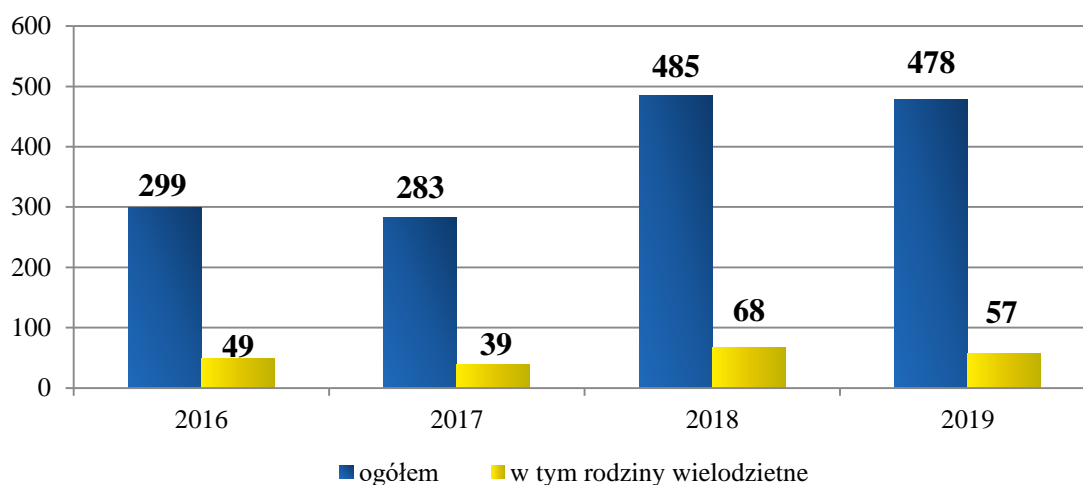

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wzrosła. W 2019 roku nastąpił natomiast niewielki spadek i z tego powodu z pomocy skorzystało 478 rodzin, czyli ich liczba w porównaniu do roku 2018 zmalała o 1%, jednakże w stosunku do 2017 roku liczba ta wzrosła aż o 69%. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku rodzin wielodzietnych, korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 23. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2019

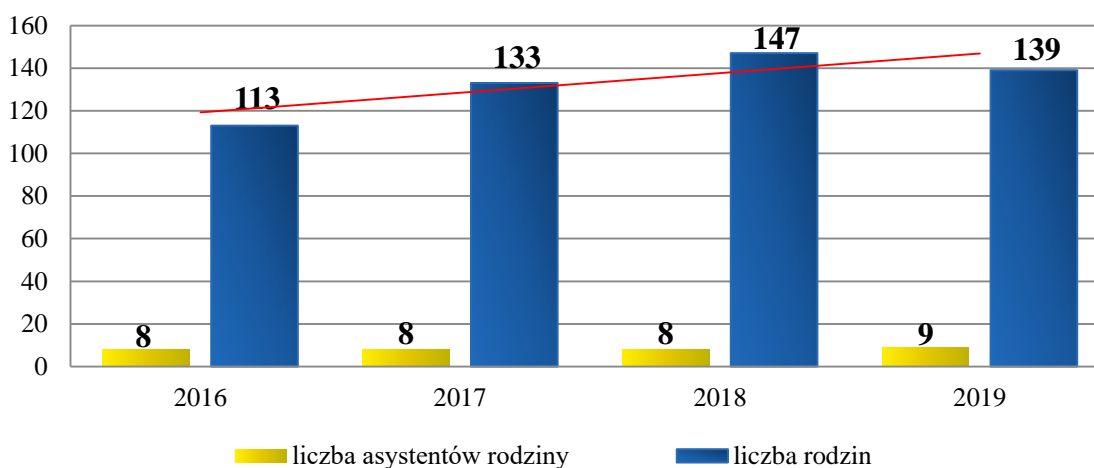

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Miejskie Centrum Wspierania Rodziny w Głogowie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W MCWR w Głogowie zatrudnionych jest 9 asystentów rodziny. W ramach realizacji ustawowego zadania prowadzili oni pracę w 139 rodzinach (w tym 61 nowych środowisk), przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Wykres 24. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W roku 2019 w Głogowie nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Miejskie Centrum Wspierania Rodziny w omawianym roku poniosło wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 984 892,90 zł. W roku 2018 kwota ta wyniosła 876 287,50 zł, a kolei w 2017 roku poniesiono koszty z tym związane w wysokości 791 812,77 zł.

W ramach wspierania rodziny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi służbami takimi jak: szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Pieczy Rodzinnej, Miejskie Centrum Wspierania Rodziny, organizacje pozarządowe oraz placówki służby zdrowia.

Organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży zajmują się między innymi świetlice i kluby dla dzieci i młodzieży funkcjonujące na terenie miasta w liczbie 18. W tym 11 działa z ramienia szkoły, natomiast 7 to placówki pozaszkolne. 5 Świetlic Środowiskowych oraz 2 Kluby Środowiskowe funkcjonują w strukturach Miejskiego Centrum Wspierania Rodziny. Do Świetlic Środowiskowych uczęszczają dzieci w wieku 7-15 lat, często z zaburzeniami zachowania, pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych, z kolei Kluby Środowiskowe skierowane są do wszystkich mieszkańców Głogowa, gdzie łączona jest działalność edukacyjno-wychowawcza z aktywnościami kulturalnymi i rekreacyjnymi.

W kwestiach pomocy rodzinie udział swój mają działające na terenie Głogowa organizacje pozarządowe, m.in.:

- Stowarzyszenie „W Lepsze Jutro” (działania na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży);
- Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej EGO (pomoc społeczna, w tym pomoc rodzicom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych);
- Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie A jutro? (praca opiekuńczo-terapeutyczna z dzieckiem i rodziną w ujęciu wielopokoleniowym).

W roku przedmiotowym zrealizowano działania psychoedukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży oraz rodziców pn. „Szkoła dla Rodziców”. Jest to ogólnopolski projekt wspierania umiejętności wychowawczych, który spełnia standardy jakości poziomu II –

Dobra praktyka, zgodnie z kryteriami oceny przyjętymi w ramach *Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego*. Spotkania odbywały się raz w tygodniu, w trzech edycjach na przestrzeni całego 2019 roku. Celem programu było zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców oraz przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży. Dodatkowo mieszkańcy mieli możliwość wzięcia udziału w projekcie „Zrozumieć rodzinę”, który miał za zadanie wspieranie środowiska rodzinnego poprzez wzmacnianie więzi rodzinnych i pomoc w rozwiązywaniu problemów wewnątrzrodzinnych.

Ponadto MOPS w Głogowie realizował projekt socjalny „Zobacz, usłysz” – spotkania dla rodziców i opiekunów młodzieży podejmującej zachowania ryzykowne, w szczególności próby samobójcze i samookaleczenia. Celem projektu było m.in. podniesienie świadomości dotyczącej wpływu postaw rodzicielskich na rozwój i proces socjalizacji dzieci w wieku dojrzewania oraz rozwój kompetencji w zakresie pozytywnych relacji z dzieckiem w wieku dojrzewania.

Na terenie Gminy Miejskiej Głogów realizowany jest Program Wspierania Rodzin Wielodzietnych „Trzy Plus”, przyjęty uchwałą Nr XLV/296/13 z późn. zm. Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 25 czerwca 2013 roku. Program ma za zadanie poprawę warunków życiowych głogowskich rodzin, składających się z rodziców (bądź jednego rodzica), mających na utrzymaniu troje lub więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub 25 roku życia jeżeli kontynuują naukę.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcyjności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – wspieranie oraz rozwój systemu pomocy rodzinie, ukierunkowanego na wzmocnienie pozycji rodziny oraz tworzenie możliwości nabycia kompetencji rodzicielskich.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
2	Funkcjonowanie rodzin wspierających.	Liczba osób objętych pomocą rodziny wspierającej.
3	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmocniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmocniających kompetencje wychowawcze.
4	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
5	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
6	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
7	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
8	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.

9	Kontynuowanie działalności Miejskiego Centrum Wspierania Rodziny.	Liczb osób objętych działalnością Centrum Wspierania Rodziny.
10	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
11	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM, MCWR.	Placówki oświatowe, NGO, PCPR.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2 – poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży oraz wdrożenie działań mających zapobiegać podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
2	Wspieranie działalności Świetlic i Klubów Środowiskowych, wspierających lokalną społeczność w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach Świetlic i Klubów Środowiskowych. Liczba zajęć zorganizowanych dla uczestników Świetlic i Klubów.
3	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM, MCWR.	Placówki oświatowe, NGO, PCPR.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

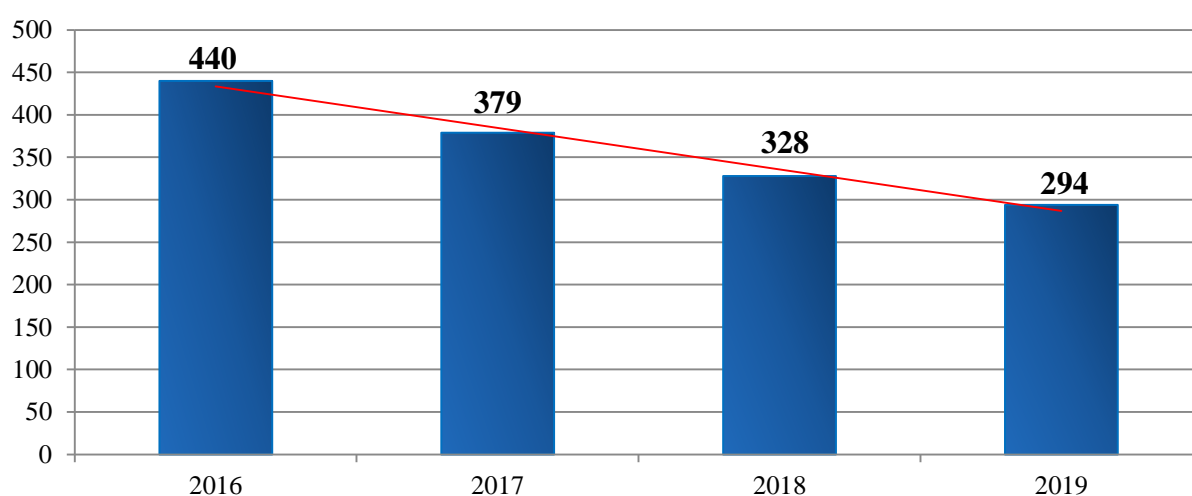
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 294 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na czwartym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w Głogowie w 2019 roku. Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej wynikającej z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z tego powodu uległa zmniejszeniu. W stosunku do 2016 nastąpił spadek 33%.

Wykres 25. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2016-2019. W 2017 roku przyznano 4 746 świadczeń na łączną kwotę 726 138,00 zł, w 2018 roku liczba świadczeń wynosiła 4 976 na kwotę 786 621,00 zł, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 5 092 świadczenia na kwotę 964 579,00 zł. Na przestrzeni ostatnich czterech lat, liczba przyznanych świadczeń ulega systematycznemu zwiększeniu – w stosunku do 2016 roku nastąpił wzrost o 8%.

Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	4 696	4 746	4 976	5 092
kwota świadczeń (zł)	718 488,00	726 138,00	786 621,00	964 579,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ciągu ostatnich czterech lat wzrosła liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2016 roku przyznano 9 568 świadczeń, w 2017 roku – 9 535, w 2018 roku – 9 656, natomiast w 2019 roku – 10 118. Różnica pomiędzy 2016 rokiem, a 2019 rokiem kształtuje się na poziomie 550 świadczeń to oznacza wzrost o 6%.

Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	9 568	9 535	9 656	10 118
kwota świadczeń (zł)	1 463 904,00	1 458 855,00	1 527 754,00	1 918 307,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2016 roku przyznano 7 630 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności która powstała przed 21 rokiem życia, w 2017 roku – 7 692 świadczenia, w 2018 roku – 7 834, natomiast w 2019 roku – 7 830. Oznacza to wzrost w porównaniu do roku 2016 o 200 świadczeń. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest stopniowy wzrost liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie.

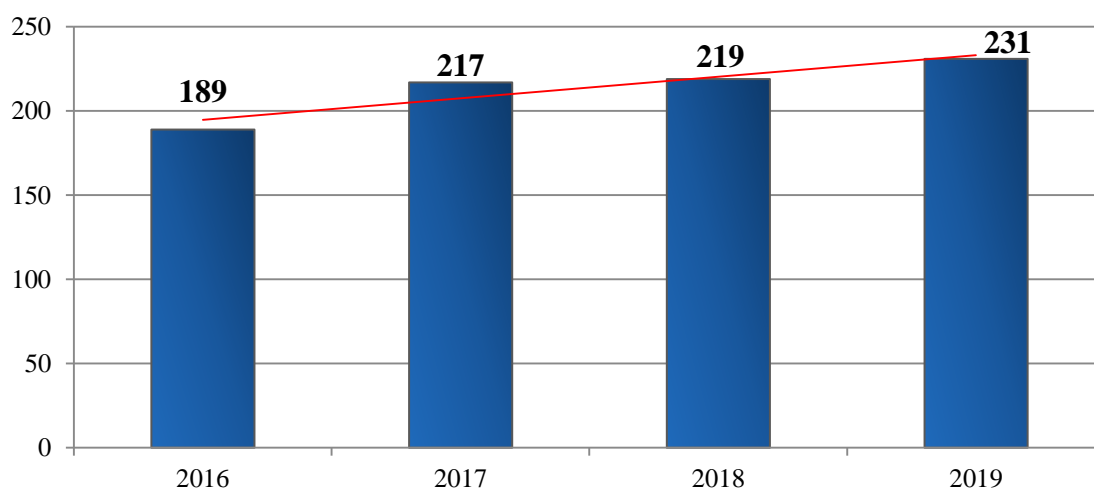
Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	7 630	7 692	7 834	7 830
kwota świadczeń (zł)	1 167 390,00	1 176 876,00	1 238 922,00	1 482 323,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku z usług opiekuńczych (przysługujących osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób) skorzystało 231 osób. Jest to większa liczba w stosunku do lat poprzednich, na przestrzeni których obserwowany jest trend wzrostowy w tym zakresie.

Wykres 26. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku osoby niepełnosprawne z terenu Głogowa korzystały również z zasiłków stałych oraz okresowych z tytułu niepełnosprawności. Liczba osób pobierających zasiłki stałe z tego powodu kształtowała się na poziomie 134, z kolei liczba osób pobierających zasiłki okresowe z tytułu niepełnosprawności wynosiła 12.

Istotnym zasobem w zakresie pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych jest Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Głogowie. Celem stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenie ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin. W 2019 roku Polskie Towarzystwo na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Głogowie, zrealizowało projekt Warsztatów alternatywnej

komunikacji dla osób z niepełnosprawnością intelektualną z problemami w porozumiewaniu się i ich rodzin z terenu miasta Głogowa. Wzięło w nich udział 7 osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz 14 członków ich rodzin. Dodatkowo zorganizowane zostały 2 warsztaty pn.: „Jak radzić sobie z emocjami i zachowaniem dziecka niepełnosprawnego w codziennym funkcjonowaniu rodziny” oraz „Pomaganie męczy”, skierowanych do rodziców i osób pracujących w obszarze pomagania, a także warsztaty muzyczno-ruchowe dedykowane osobom z niepełnosprawnością intelektualną.

Poza wymienionym wyżej Stowarzyszeniem, na terenie miasta Głogów funkcjonują również inne organizacje pozarządowe, działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami:

- Cisi Pracownicy Krzyża (służba niepełnosprawnym, chorym i cierpiącym),
- Klub Kibiców Niepełnosprawnych (zrzeszenie osób pełnosprawnych i tych z niepełnosprawnościami dla poprawy ich warunków życiowych i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowym),
- Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Porażeniem Mózgowym i Zespołem Downa „Dajmy Dzieciom Nadzieję” (poprawa funkcjonowania, sprawności intelektualnej i fizycznej dzieci i młodzieży niepełnosprawnych),
- Stowarzyszenie na rzecz Integracji i Usamodzielniania "Dom w Głogowie" (promowanie integracji osób niepełnosprawnych, zwłaszcza upośledzonych umysłowo),
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Podaruj Dzieciom Uśmiech” (niesienie pomocy niepełnosprawnym uczniom szkół podstawowych w przystosowaniu do życia w społeczeństwie oraz integracji),
- Stowarzyszenie ODONIS (działalność na rzecz osób starszych oraz niepełnosprawnych, zamieszkałych w powiecie głogowskim),
- Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Głogowie,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Oddział Rejonowy w Głogowie (pomoc społeczna, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ochrony zdrowia),
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy z siedzibą w Głogowie.

Wymienione wyżej Stowarzyszenie na rzecz Integracji i Usamodzielniania „Dom w Głogowie” prowadzi 7 mieszkań integracyjnych, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. 4 mieszkania integracyjne prowadzi również Polskie Stowarzyszenie na

rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Głogowie. Mieszkania takie są alternatywą dla Domów Pomocy Społecznej, zapewniającym opiekę osobom z niepełnosprawnościami. Jest to forma środowiskowej pomocy, przede wszystkim dla rodzin nie będących w stanie zapewnić dzieciom potrzeb socjalnych, ani też z różnych przyczyn nie mogących wypełniać roli wspierającej i opiekuńczej. Mieszkania tego typu usamodzielniają osoby niepełnosprawne, dają możliwość nabywania umiejętności społecznych oraz poczucie sprawczości i niezależności.

Mieszkańcy Głogowa posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, mogą skorzystać ze wsparcia asystenta osoby niepełnosprawnej. Z kolei opiekuni nieformalni osoby niepełnosprawnej mają możliwość skorzystania z „opieki wytchnieniowej”.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Od września do listopada 2020 roku na terenie gminy miejskiej Głogów przeprowadzona została diagnoza problemów społecznych, w ramach której badaniem ankietowym objęto:

- 463 dorosłych mieszkańców,
- 789 uczniów,
- 22 sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Celem przeprowadzonych badań była identyfikacja i analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie Głogowa:

- problem alkoholowy,
- problem nikotynowy,
- problem nikotynowy,
- problem narkotykowy,
- problem przemocy,
- działania profilaktycznie,
- uzależnienia behawioralne,
- rynek pracy,
- ubóstwo i wykluczenie społeczne,
- niepełnosprawność,
- osoby starsze,
- bezpieczeństwo publiczne.

Wśród obszarów problemowych, których poznanie umożliwiła przeprowadzona diagnoza wyróżnić można:

- niewielki stopień dostosowania infrastruktury technicznej do osób niepełnosprawnych, zdaniem co czwartego mieszkańca,
- całkowity brak dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, deklarowany przez 6% badanych, natomiast średnie jej dostosowanie określane przez co trzeciego respondenta (34%).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji i diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niski poziom dostosowania infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych,
- wzrost liczby przyznawanych świadczeń dla osób niepełnosprawnych, na przestrzeni ostatnich czterech lat,
- ryzyko wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnościami, ze względu na bariery techniczne, psychospołeczne oraz ekonomiczne.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie;

- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – zapewnienie odpowiedniego poziomu usług skierowanych do osób niepełnosprawnych, udzielanie wsparcia ich opiekunom oraz działania ukierunkowane na eliminowanie barier występujących w ich otoczeniu, umożliwiając im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych.	Liczba zorganizowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym lub turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
2	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.
3	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
4	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
5	Dostosowywanie infrastruktury miejskiej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.
6	Rozwój systemu teleopieki i poszerzenie liczby osób objętych takim wsparciem.	Liczba osób objętych wsparciem teleopieki.
7	Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, w tym pracowników Urzędu Miasta oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.

8	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
9	Organizowanie pomocy odciążeniowej dla opiekunów nieformalnych osób niepełnosprawnych.	Liczba opiekunów nieformalnych korzystających ze wsparcia.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	PCPR, placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁵.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

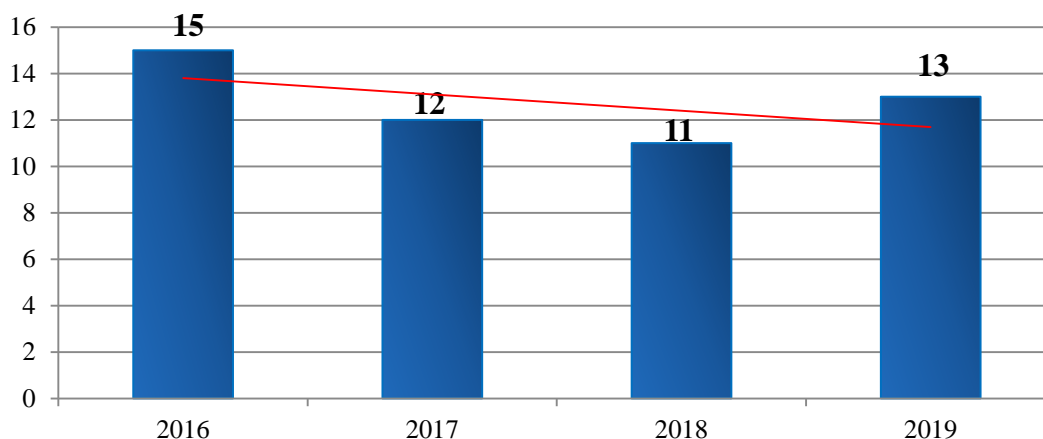
¹⁵ www.psychiatriapolska.pl

W 2019 roku z usług specjalistycznych opiekuńczych skorzystało 13 osób z zaburzeniami psychicznymi. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób korzystających z takich usług utrzymuje się na względnie stałym poziomie, co zostało zaprezentowane na poniższym wykresie. Dane te dotyczą w szczególności dzieci, które korzystają z usług MORiUS w Głogowie.

Wykres 27. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na terenie miasta działalność prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób zaburzonych psychicznie, który jest jednostką organizacyjną Powiatu Głogowskiego. Zadaniem Ośrodka jest świadczenie pomocy osobom dorosłym cierpiącym na zaburzenia natury psychicznej oraz niepełnosprawnym intelektualnie. Dom organizuje usługi w zakresie pobytu dziennego, a korzystanie z usług świadczonych w ośrodku jest odpłatne. MOPS w Głogowie w zakresie zdrowia psychicznego współpracuje z Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień, przynależącym do Głogowskiego Szpitala Powiatowego Sp. z o.o.

Poza Ośrodkiem, wsparcia psychologicznego udzielają organizacje pozarządowe do których należą:

- Stowarzyszenie Pomocy Medyczno-Psychologicznej,
- Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej EGO,
- Głogowskie Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”.

MOPS zatrudnia również w ramach umowy zlecenia, osoby prowadzące poradnictwo psychiatryczne, psychologiczne oraz psychoterapeutyczne dla potrzebujących klientów. Ponadto systematycznie na terenie Głogowa odnotowuje się przyrost prób samobójczych. Pomocą terapeutyczną tym osobom zajmuje się również Zespół ds. Rodziny i Działań

Środowiskowych w MOPS, który monitoruje w dalszym okresie również funkcjonowanie tych osób.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego;
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno–rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- **przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – rozwój oferty usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, promocja zdrowia psychicznego oraz działania na rzecz eliminowania stereotypów społecznych, dotyczących chorób i zaburzeń psychicznych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.
3	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
4	Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba podjętych działań we współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie zdrowia psychicznego. Liczba osób korzystających ze wsparcia organizacji pozarządowych.
5	Wspieranie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób zaburzonych psychicznie.	Liczba osób korzystających z usług Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób zaburzonych psychicznie.
6	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
7	Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Liczba uczestników warsztatów.
8	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	Placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe, PCPR, ŚDS.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAVIORALNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁶. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głogowie wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr III/32/18 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 28 grudnia 2018 roku *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za rok 2019*.

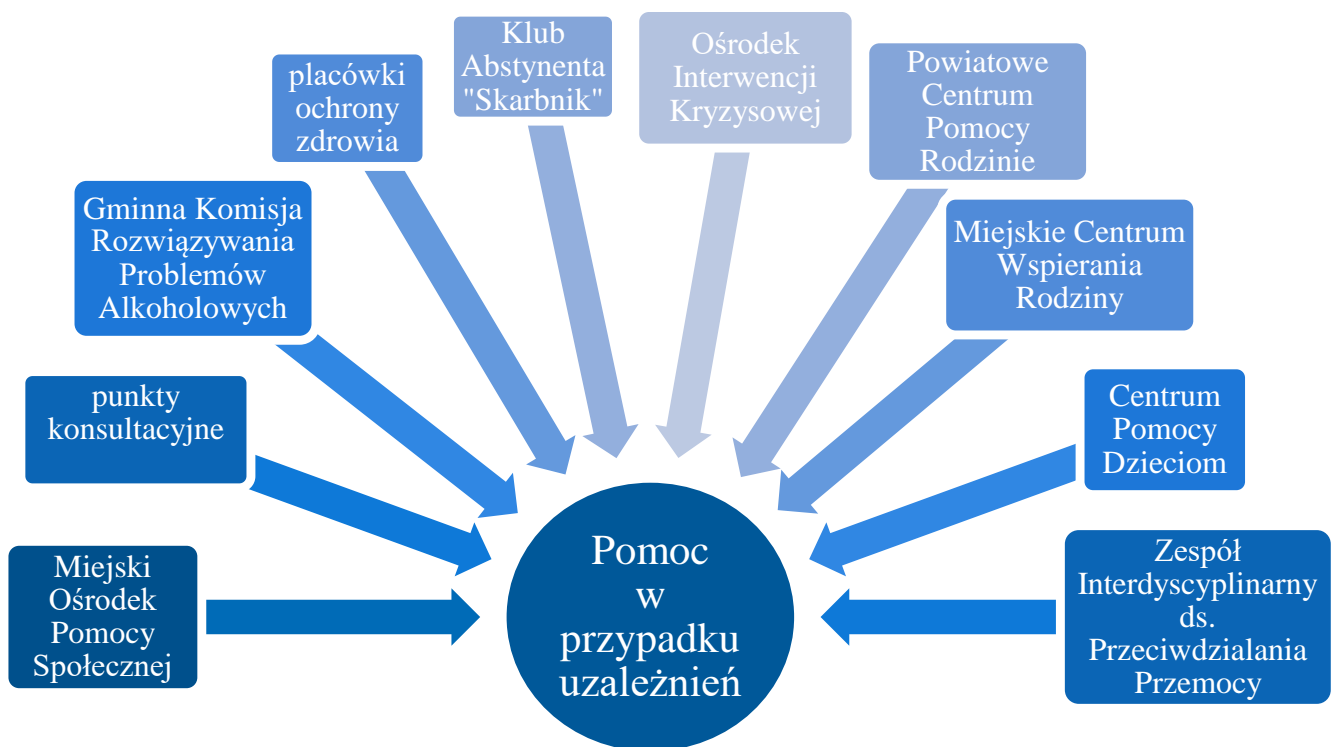
¹⁶ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Zadania mające zostać zrealizowane w 2019 roku przez GKRPA mieszczą się w zakresie:

- działań promocyjno-edukacyjnych;
- szkoleniowych;
- zadań regulacyjnych i zapewniających skuteczne egzekwowanie przepisów, w tym m.in. zmniejszenie dostępności fizycznej alkoholu;
- redukcji szkód;
- oraz na poziomach profilaktyki uniwersalnej selektywnej i wskazującej¹⁷.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie miasta Głogów mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

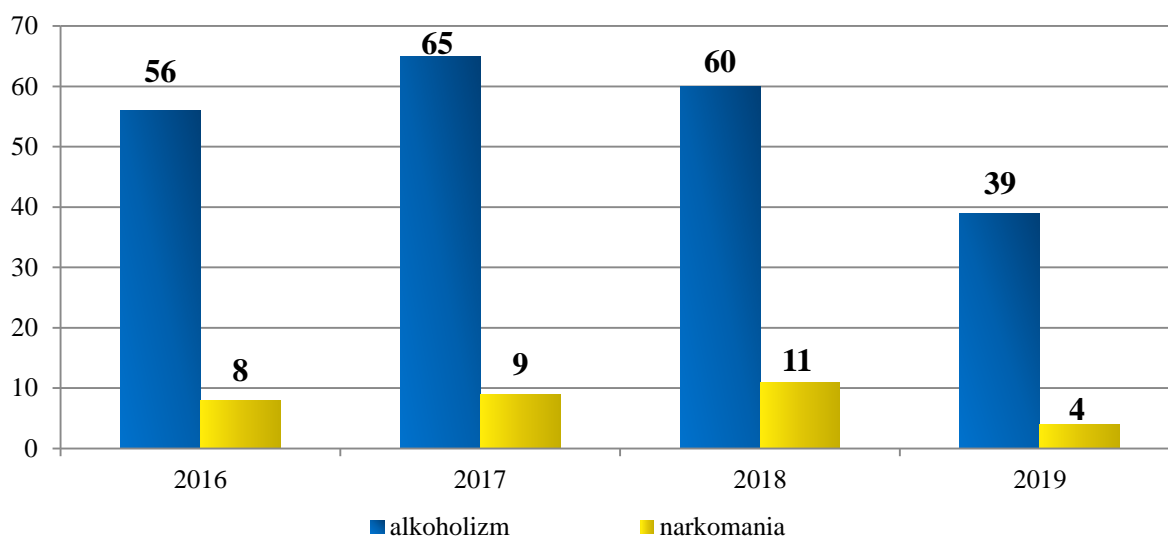
Od stycznia 2016 roku w strukturach MOPS w Głogowie funkcjonuje również Zespół ds. Uzależnień i Przemocy, który tworzyło w 2019 roku 6 pracowników socjalnych, wyspecjalizowanych do pracy z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc domową, a także osobami uzależnionymi.

¹⁷ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 (Uchwała Nr III/32/18 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 28 grudnia 2018 r.)

W 2019 roku z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 39 rodzin, z kolei z powodu narkomanii – 4. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na dziewiątym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc, natomiast narkomania na jedenastym. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2016-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała systematycznemu spadkowi, co może mieć związek ze zmniejszaniem się ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy MOPS. W przypadku narkomanii, w latach 2016-2018 zauważalny był trend wzrostowy, jednakże w roku przedmiotowym liczba rodzin spadła.

Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2016-2019

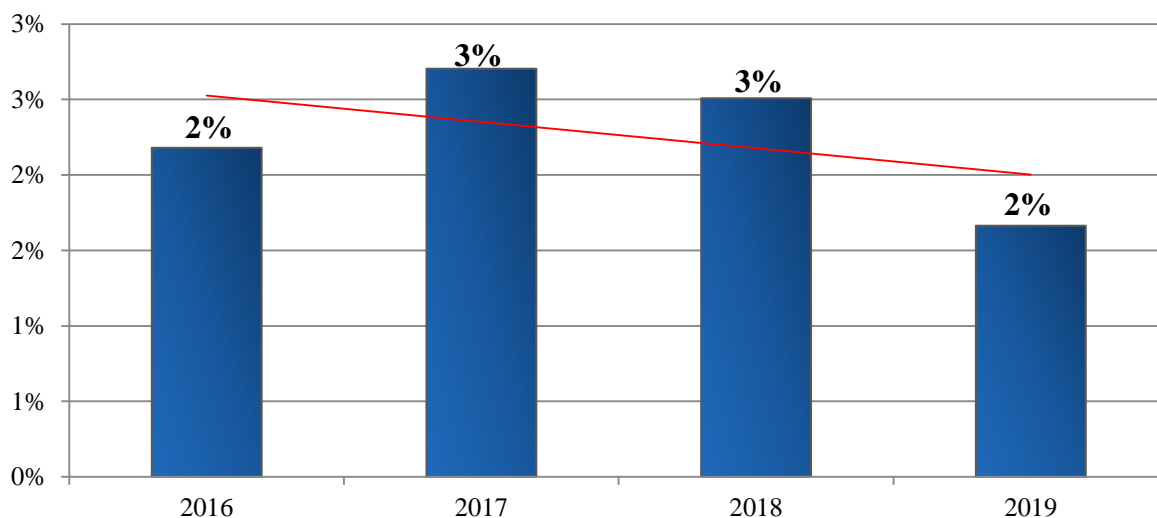

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku z powodu uzależnienia od alkoholu i narkomanii pomoc i wsparcie otrzymało 2% rodzin, spośród wszystkich rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia MOPS, utrzymywał się na względnie stałym poziomie.

Wykres 29. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głogowie, w ramach przysługujących jej uprawnień.

Według stanu na koniec 2019 roku Komisja liczyła 17 członków. W 2019 roku jej członkowie przeprowadzili rozmowy z 255 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 26 członkami ich rodzin. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 71 osób uzależnionych od alkoholu oraz wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 21 osób. Dane dotyczące działań GKRPA w Głogowie podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głogowie wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	246	126	255
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	9	15	26
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	42	80	71
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	21	23	21

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Na terenie gminy miejskiej Głogów w 2019 roku funkcjonowało 5 punktów konsultacyjno-informacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, które były czynne łącznie 220 godzin w miesiącu. Pomoc i wsparcie uzyskują tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. Wśród zadań Punktu Konsultacyjnego wymienić można:

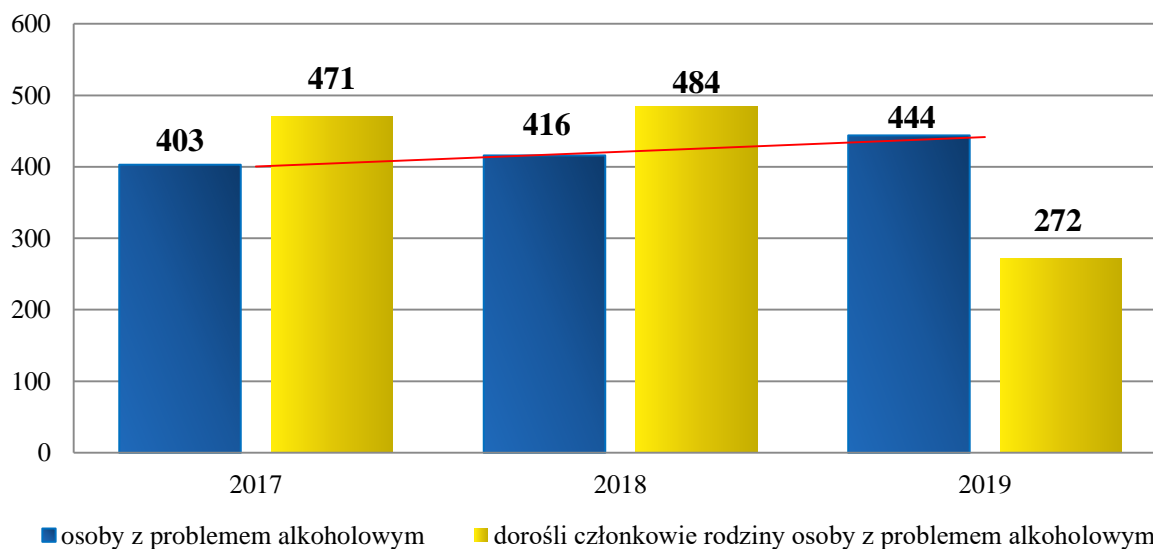
1. prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy,
2. udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy,
3. motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
4. motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
5. udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia.
6. rozpoznawanie zjawisk przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy domowej,
7. inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,

8. gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny,
9. współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W 2019 roku w Punktach udzielono porady 444 osobom z problemem alkoholowym oraz 272 dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. Dane źródłowe wykazują, że wśród mieszkańców występuje zapotrzebowanie na funkcjonowanie punktów konsultacyjnych - na przestrzeni ostatnich lat, liczba osób z problemem alkoholowym zgłaszających się po poradę i wsparcie utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Wykres 30. Liczba osób, którym udzielono porad w punktach konsultacyjnych w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Na terenie Głogowa funkcjonuje 1 stowarzyszenie abstynenckie, 2 samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA), 1 samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) oraz 6 grup dla osób z problemami uzależnień i grup terapeutycznych dla osób współuzależnionych. Nie prowadzi z kolei działalności żadna samopomocowa grupa wsparcia dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (Al.-Ateen), ani samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA).

GKRPA zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. W 2019 roku nie zostały przeprowadzone żadne programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN.

W 2019 roku prowadzone były inne programy profilaktyczne, wykraczające poza katalog działań wymienionych wyżej i wówczas wzięło w nich udział:

- programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży z 300 uczestnikami (uczniami),
- programy z obszaru profilaktyki selektywnej dla młodzieży z grup ryzyka z 200 uczestnikami (uczniami).

W ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w 2019 roku zorganizowano również:

- jednorazowe prelekcje, pogadanki, w których wzięło udział 60 osób,
- festyny i inne imprezy plenerowe z 6 000 uczestnikami,
- imprezy sportowe, w których wzięło udział 1 500 uczestników,
- spektakle z 160 uczestnikami.

W omawianym roku zorganizowano również pozalekcyjne zajęcia sportowe, w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także szkolenia i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki problemowej, w których udział wzięło 26 rodziców i szkolenia/warsztaty w tym zakresie, zorganizowane dla 11 nauczycieli i wychowawców.

Na terenie miasta Głogów w 2019 roku w ramach działań edukacyjnych dzieci i młodzieży z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, zorganizowano m.in. wydarzenie Teatrapia 2019 –XII Przegląd Spektakli o Tematyce Profilaktycznej.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Głogowa wyniosła łącznie 67 819 231,39 zł, w tym 34 526 083,38 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 5 770 572,52 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 27 522 575,49 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Na przestrzeni lat 2017-2019 łączna wartość sprzedanego na terenie Głogowa alkoholu systematycznie wzrastała.

Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie Głogowa alkoholu w latach 2017-2019

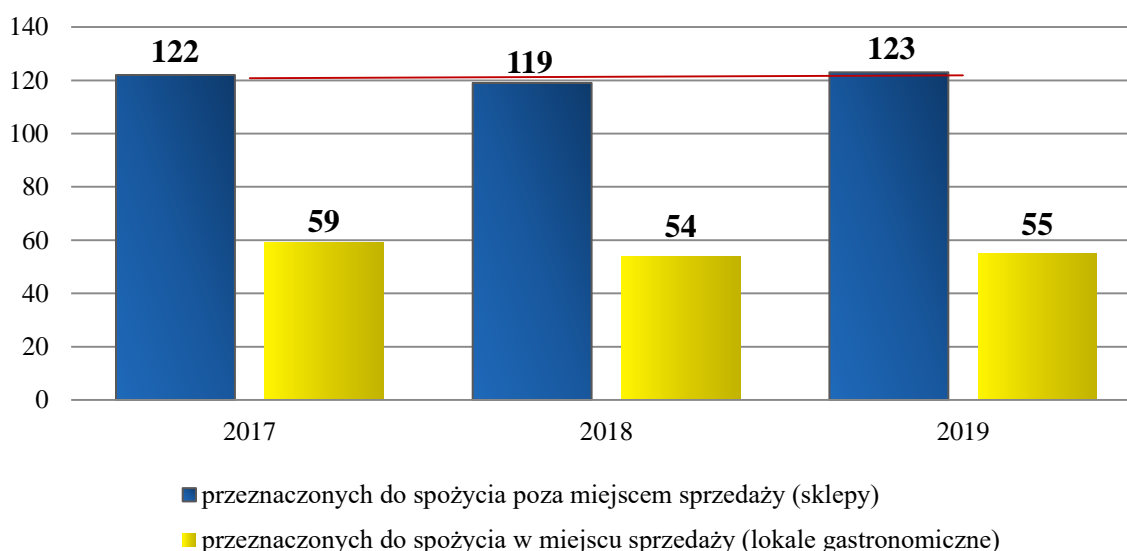

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Głogowie z 2017, 2018 i 2019 roku

W 2019 roku wartość sprzedanego alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia kształtowała się na poziomie 1 229,76 zł.

W 2019 roku na terenie gminy miejskiej Głogów znajdowało się łącznie 178 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 123 przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 55 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba sklepów oraz lokali gastronomicznych prowadzących sprzedaż alkoholu pozostaje na względnie stałym poziomie.

Wykres 31. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Głogowie na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wśród obszarów problemowych związanych z uzależnieniami, których poznanie umożliwiła przeprowadzona w 2020 roku diagnoza wyróżnić można:

- stosunkowo wysoki odsetek dorosłych mieszkańców spożywających alkohol w sposób wskazujący na picie ryzykowne, szkodliwe lub uzależnienie, tj. codziennie lub kilka razy w tygodniu (12%);
- wykonywanie obowiązków w pracy oraz kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu przez część mieszkańców;
- bycie świadkiem prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu przez co trzeciego respondenta;
- niezdawanie sobie sprawy z negatywnego wpływu picia alkoholu w ciąży na rozwój dziecka przez co piątego respondenta;
- bycie świadkiem spożywania alkoholu przez osoby w ciąży na terenie Głogowa przez co trzeciego respondenta (35%);
- sięgnięcie po alkohol średnio co czwartego ucznia ze szkół na terenie gminy miejskiej Głogów;
- uznawanie alkoholu za łatwy do zdobycia przez co trzeciego ucznia;
- niska świadomość lub brak świadomości w zakresie szkodliwości alkoholu co czwartego ucznia;
- sięgnięcie po papierosy przez średnio co siódmego ucznia;
- sięgnięcie po papierosy elektroniczne przez blisko co czwartego ucznia;
- inicjacja alkoholowa części uczniów za przyzwoleniem rodziców oraz w wyniku poczęstowania ich;
- niski wiek inicjacji alkoholowej deklarowany przez blisko co piątego ucznia (19% uczniów po raz pierwszy sięgnęło po alkohol w wieku poniżej 10 lat).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia spożywania alkoholu w sposób problemowy, bądź uzależnienia u mieszkańców Głogowa;

- występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży;
- niski poziom świadomości części mieszkańców na temat szkodliwego wpływu alkoholu oraz papierosów na zdrowie;
- niski wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów z terenu Głogowa.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne;
- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej;
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,
- **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – budowanie systemu pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin, zapewnienie im dostępu do instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych form pomocowych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
2	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.
3	Kontynuowanie prowadzenia punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.
4	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
5	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
6	Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
7	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień w Głogowie.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
8	Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia uzależnień.	Liczba osób skierowanych do wyspecjalizowanych placówek.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, GKRPA, MCWR.	UM, punkty konsultacyjne, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2 – rozwój lokalnego systemu profilaktyki dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień oraz dążenie do obniżenia progu wiekowego inicjacji alkoholowej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.
4	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
5	Wspieranie działalności sportowo-rekreacyjnej oraz świetlic na terenie Głogowa.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowo-rekreacyjnych oraz w zajęciach prowadzonych przez świetlice.
6	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
7	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
8	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, GKRPA, MCWR, placówki oświatowe.	NGO, UM, MOK.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3 – podniesienie świadomości mieszkańców na temat szkodliwości alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, kształtowanie zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców oraz rozpowszechnianie informacji na temat możliwych form wsparcia w przypadku problemu uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz pracowników placówek oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba pracowników pomocy społecznej i placówek oświatowych uczestniczących w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
3	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
4	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych
6	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, GKRPA, MCWR.	NGO, UM, MOK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie miejskiej Głogów zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany przez Prezydenta Miasta Głogowa na mocy uchwały Nr IV/14/2010 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 28 grudnia 2010 r. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie,
- Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży „Szansa”,
- Sądu Rejonowego w Głogowie,
- Miejskiego Centrum Wpierania Rodziny w Głogowie,
- Głogowskiego Szpitala Powiatowego Sp. z o.o.,
- Powiatowego Centrum Pieczy Zastępczej,
- Komendy Powiatowej Policji w Głogowie,

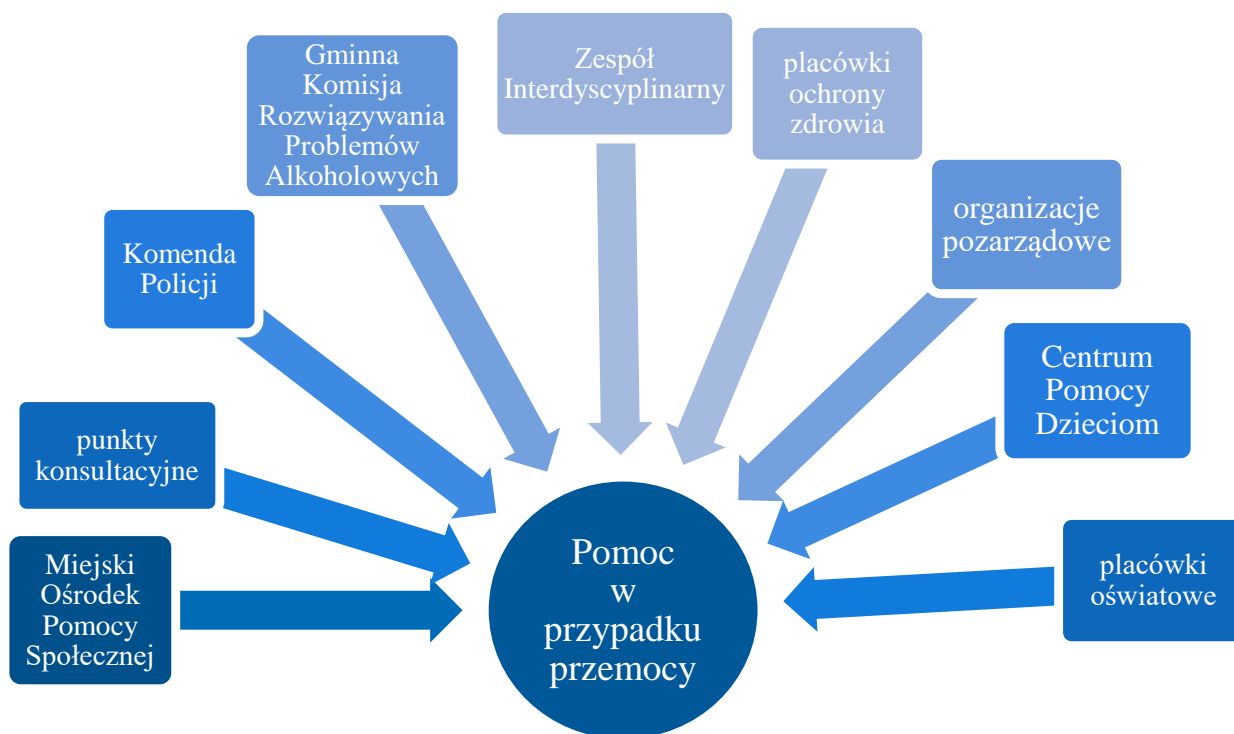
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Głogowie,
- Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Głogowie,
- Liceum Ogólnokształcącego Nr 1 w Głogowie.

Celami działania Zespołu są przede wszystkim:

- zatrzymanie przemocy w rodzinie;
- zapewnienie bezpieczeństwa poszczególnym członkom rodziny;
- przywrócenie godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie,
- podejmowanie interwencji wobec sprawców przemocy¹⁸.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie miasta Głogów mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

¹⁸ Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Głogów za rok 2019

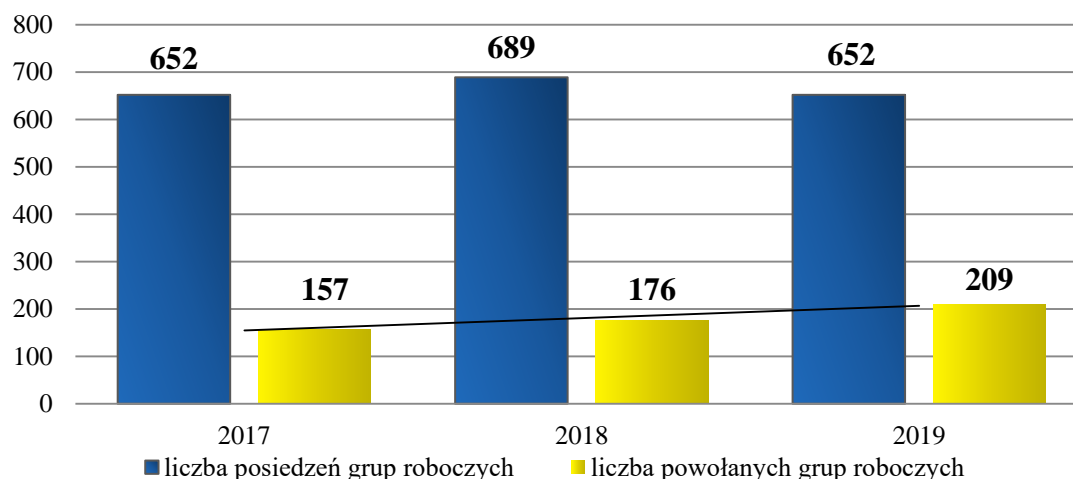

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021* przyjętym uchwałą Nr XXXIV/324/17 z dnia 30 marca 2017 roku. Celem głównym Programu jest „zwiększenie skuteczności przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Głogowie”. Do celów szczegółowych zawartych w Programie należą:

1. wzmocnienie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie,
2. zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
3. poprawa skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
4. podniesienie kompetencji przedstawicieli służb w celu poprawy jakości i dostępności świadczonych usług¹⁹.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w roku 2019 spotkał się 16 razy. W omawianym roku odbyły się 652 posiedzenia w ramach grup roboczych powołanych do konkretnych przypadków przemocy w rodzinie. Powołano 209 grup roboczych, które objęły działalnością 249 rodzin. W porównaniu do 2017 roku liczba posiedzeń grup roboczych utrzymuje się na stałym poziomie, z kolei liczba powołanych grup roboczych wzrosła. W stosunku do 2018 roku dostrzegalny jest spadek w zakresie liczby posiedzeń, jednakże wzrost w liczbie powołanych grup roboczych.

Wykres 32. Dane dotyczące grup roboczych w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miejskiej Głogów za rok 2017, 2018 i 2019

¹⁹ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021 (Uchwała Nr XXXIV/324/17 z dnia 30 marca 2017 roku)

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzanej w Głogowie w latach 2017-2019 przedstawione zostały w tabeli nr 14. W 2019 roku wszczęto 190 procedur „Niebieskie Karty” co oznacza wzrost w porównaniu do 2017 roku o 21%, natomiast spadek o 7% w stosunku do 2018 roku. W 2019 roku nawiązano współpracę z 94 osobami podejrzewanymi o stosowanie przemocy domowej. W omawianym roku zakończono natomiast 176 procedur „Niebieska Karta”.

Tabela 14. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	157	205	190
liczba rodzin objętych pomocą w ramach procedury	231	252	249
liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy, z którymi nawiązano współpracę	108	112	94
liczba rodzin, w których zakończono procedurę	138	176	176

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego gminy miejskiej Głogów za rok 2017, 2018 i 2019

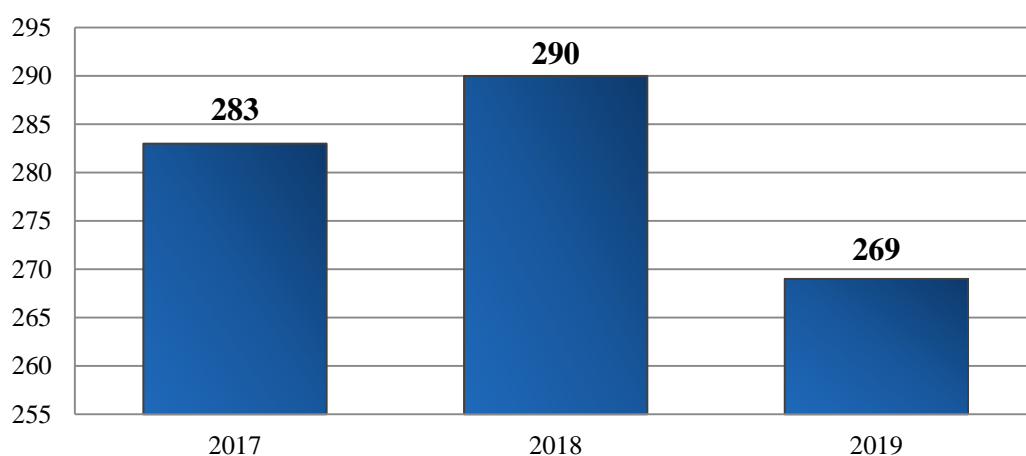
W 2019 roku 22 razy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w ramach swoich kompetencji zawiadomił Prokuraturę, w sprawach związanych z przemocą domową, wpłynęło 14 wniosków do Sądu, o wgląd w sytuację rodzin z małoletnimi dziećmi oraz skierowanych zostało 14 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zmotywowanie do podjęcia leczenia

odwykowego uzależnionych członków rodzin. W stosunku do 2017 roku dostrzegalny jest wzrost liczby wyżej wymienionych działań.

W 2019 roku w punktach konsultacyjnych udzielono porady 269 osobom doznającym przemocy. W roku przedmiotowym w porównaniu do dwóch ostatnich lat liczba osób doznających przemocy korzystających z pomocy i wsparcia punktów konsultacyjnych spadła. Na przestrzeni lat 2017-2019 żadna osoba stosująca przemoc domową, nie skorzystała z poradnictwa oferowanego przez punkty konsultacyjne. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 33. Liczba osób doznających przemocy, którym udzielono porad w punktach konsultacyjnych w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wśród obszarów problemowych związanych z przemocą w rodzinie, których poznanie umożliwiła przeprowadzona w 2020 roku diagnoza na terenie Głogowa, wyróżnić można:

- doświadczenie przemocy zadeklarowało 41% uczniów, w tym ponad połowa z nich doznała jej ze strony kolegów ze szkoły, natomiast 28% ze strony znajomych;
- do stosowania przemocy przyznał się co trzeci uczeń biorący udział w badaniu (41%);
- znajomość kogoś dotkniętego problemem przemocy w rodzinie zadeklarował co siódmy dorosły mieszkaniec;
- przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyło 14% dorosłych mieszkańców;

- co trzeci mieszkaniec zadeklarował doświadczenie przemocy w domu;
- co czwarty dorosły mieszkaniec nie ocenił jednoznacznie negatywnie stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- znaczna część dzieci i młodzieży deklarująca doświadczenie oraz stosowanie przemocy, a także brak świadomości części dorosłych mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci jako metody wychowawczej.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie;
- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu

przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie;

- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskają wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia;
- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – ulepszanie już istniejących i wprowadzanie nowych form pomocy skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.
3	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.

4	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
5	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
6	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych grupową formą wsparcia.
7	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	NGO, GKRPA, UM, KPP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 – zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej poprzez działania profilaktyczne i informacyjno-edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, a także do osób dorosłych oraz poszerzenie wiedzy rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.

3	Zintensyfikowanie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dotyczących przemocy/agresji – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
4	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
5	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
6	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
7	Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach, liczba zorganizowanych warsztatów.
8	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
9	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, Zespół Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	NGO, GKRPA, UM, KPP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

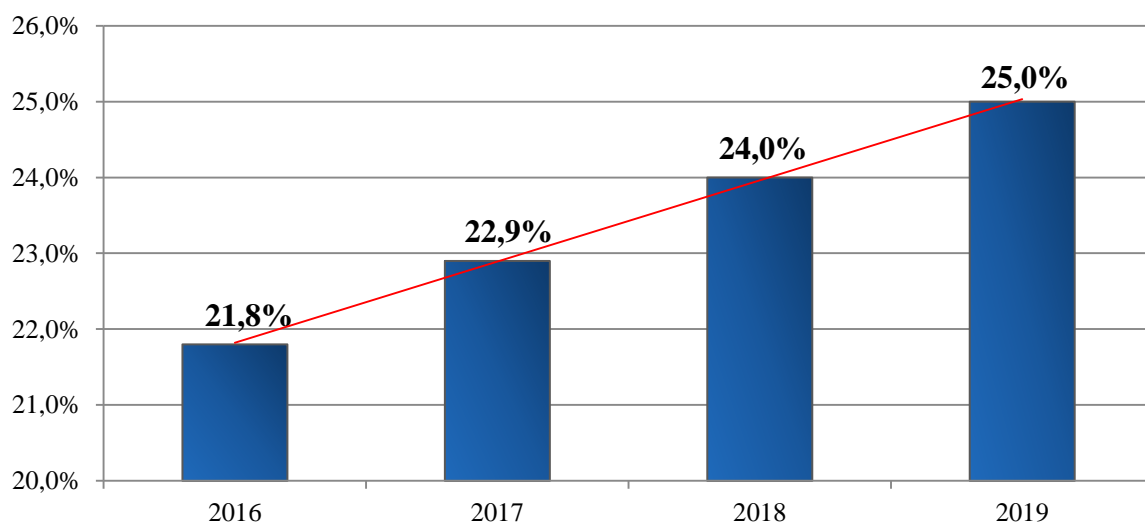
1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Miasta.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 25% wszystkich mieszkańców Głogowa, co oznacza wzrost w stosunku do 2016 roku o 3,2 pp.

Wykres 34. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2016-2019

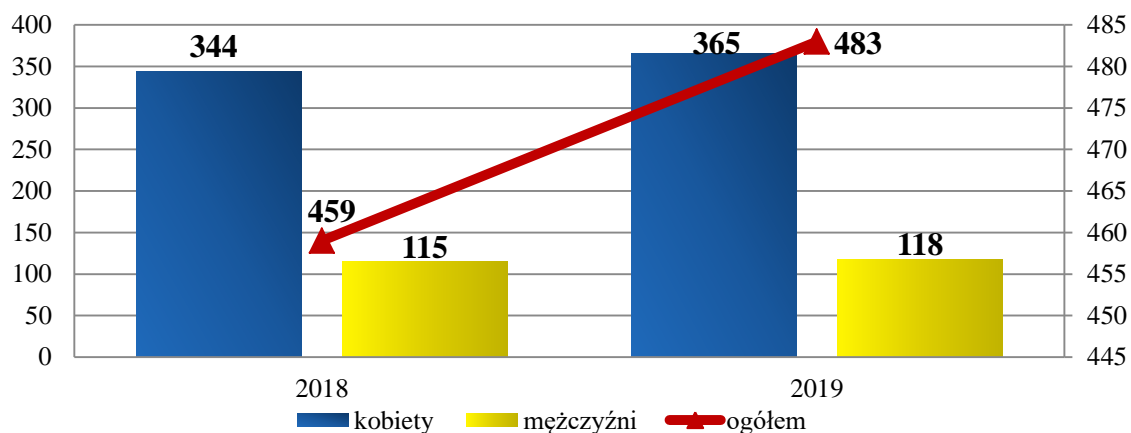

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2019 roku - 483. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 365, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 118. W 2019 roku ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do roku poprzedniego uległa zwiększeniu – nastąpił wzrost o 5%.

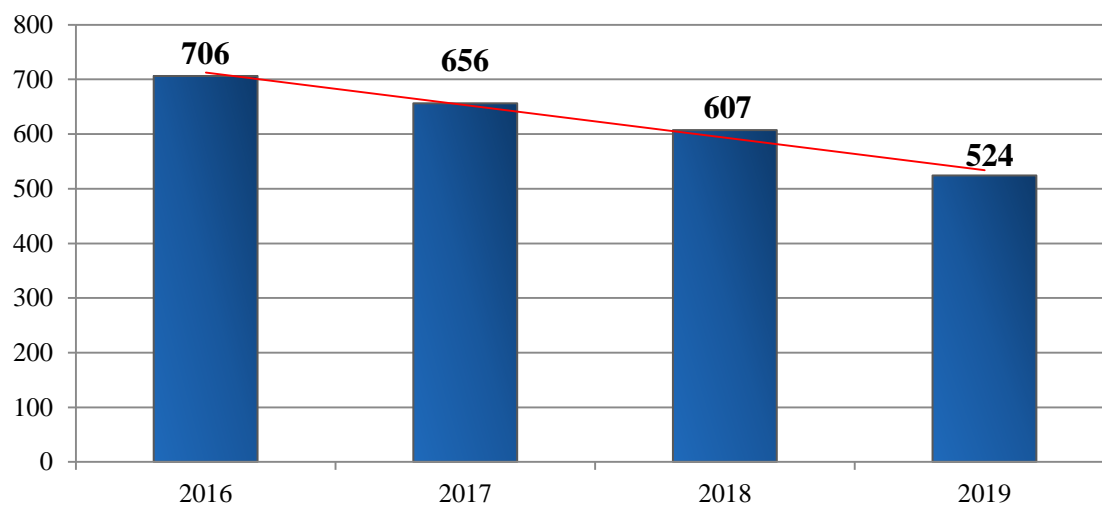
Wykres 35. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku udzielone zostały 524 świadczenia mieszkańcom Głogowa, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do lat poprzednich dostrzegalne jest zmniejszanie się liczby przyznanych świadczeń w tym zakresie – w porównaniu do 2016 roku spadek kształtuje się na poziomie 26%.

Wykres 36. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2016-2019 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w domu pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w domu pomocy społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości do 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z ośrodkiem pomocy społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne pomocy rodzinie²⁰.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie w 2019 roku, poniósł odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej 82 mieszkańców, na łączną kwotę 2 529 279 zł. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019 znajdują się w tabeli poniżej. Z danych statystycznych wynika, że MOPS z roku na rok ponosi odpłatność za pobyt w DPS coraz większej liczby osób.

Tabela 15. Odpłatność Głogowa za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba osób	77	76	79	82
kwota świadczeń (zł)	1 937 951	2 159 730	2 287 796	2 529 279

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok\

Na terenie gminy miejskiej Głogów funkcjonują następujące podmioty, skierowane na potrzeby osób starszych;

- Dom Dziennego Pobytu „Cicha Przystań”,
- Dom Pomocy Społecznej „Magnolia”,
- Głogowski Uniwersytet III Wieku,
- Klub Seniora przy Miejskim Centrum Kultury MAYDAY,
- Dom Dziennego Pobytu/ Klub Seniora - Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie A jutro?,
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Byłych Pracowników KGHM PM S.A.,
- Fundacja Lokalnych Inicjatyw Społecznych,

²⁰ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn.zm.).

- Związek Nauczycielstwa Polskiego – Oddział w Głogowie, Oddziałowa Sekcja Emerytów i Rencistów,
- Parafialny Klub Seniora „U Mikołaja”,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy w Głogowie,
- Klub Seniora „Dom w Głogowie”,
- Klub Seniora przy Miejskim Centrum Wspierania Rodziny.

Dom Dziennego Pobytu „Cicha Przystań” w Głogowie jako jednostka organizacyjna wchodząca w skład Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ma na celu przede wszystkim „stworzenie odpowiednich warunków do dziennego przebywania w nim osób w wieku emerytalnym i niepracującym inwalidom, zapewnienie pomocy w organizacji i aktywizacji ich życia, bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania²¹”. Do jego zadań należy w szczególności:

- zaspokajanie potrzeb towarzyskich i kulturalnych,
- organizowanie zajęć w ramach terapii zajęciowej,
- zapewnienie wyżywienia poprzez umożliwienie korzystania z posiłków,
- udostępnienie urządzeń do utrzymywania higieny osobistej,
- świadczenie usług pralniczych i maglowanie,
- stała opieka pielęgniarstwa,
- rehabilitacja geriatryczna,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalno-bytowych,
- organizowanie zajęć psychoterapeutycznych i muzykoterapeutycznych.

Według danych z MOPS w Głogowie w 2019 roku z usług Domu Dziennego Pobytu „Cicha Przystań” korzystały 242 osoby w wieku poprodukcyjnym.

Osoby starsze mieszkające na terenie miasta mogą również skorzystać z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. W 2019 roku tego typu wsparciem objęte były 222 osoby.

Działalność prowadzi również Głogowska Rada Seniora, zrzeszająca 15 osób reprezentujących prawa osób starszych i ich środowisk, współtworząca pozytywny wizerunek seniora, a także włączająca najstarszych mieszkańców miasta w życie społeczności lokalnej Głogowa. Dodatkowo od 2015 roku działa Głogowska Karta Seniora, która uprawnia starsze osoby do zniżek proponowanych przez głogowskie sklepy, instytucje i firmy.

²¹ Statut Domu Dziennego Pobytu w Głogowie.

W odpowiedzi na potrzeby osób starszych, w Głogowie działalność prowadzi wspomniany wyżej Miejski Klub Seniora przy MCK MAYDAY. Został on utworzony 16 marca 2013 roku, zapisanych jest do niego ok. 1000 osób, natomiast aktywnie działa ok. 250 członków.

Aktywizacja seniorów na terenie Głogowa odbywa się poprzez różnego rodzaju działania. W 2019 roku należały do nich m.in.:

- wyjazd Seniorów na KręLOWE Zawody Seniorów do O.K. Parku – (11 osób),
- XIV Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych i Seniorów pod hasłem: „WOLNOŚĆ JEST W NAS” w Domu Uzdrawienia Chorych – (17 osób),
- „Dzień Kobiet i Mężczyzn – Pokaz Talentów Seniorów” – (43 osoby),
- wyjazd Seniorów do Parku Krasnala do Nowej Soli – (8 osób),
- wyjście Seniorów do PP10 z przedstawieniem „Kopciuszek na wesoło” – (8 osób),
- spotkanie Wielkanocne – (100 osób),
- wyjście Seniorów do MOK-u na XX – lecie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – (24 osoby),
- udział Seniorów w obchodach Dnia Matki w Klubie Seniora „Dom nad Strumykiem” – (20 osób),
- udział Seniorów w Dniu Rodziny w Klubie Seniora „Dom nad Strumykiem” – (5 osób),
- turniej w Warcaby o Puchar Prezydenta Głogowa – (10 osób),
- spotkanie zaduszkowe – (27 osób),
- udział Seniorów w wernisażu IV Wystawy Rękodzieła Głogowskich Seniorów – (6 osób),
- integracja międzypokoleniowa Seniorów z podopiecznymi Domu Dziecka – (9 osób),
- zwiedzanie Głogowskiego Teatru im. Andreasa Gryphiusa przez Seniorów wspólnie z Prezydentem Głogowa – Rafaelem Rokaszewiczem – (15 osób),
- w poszukiwaniu św. Mikołaja - (21 osób).

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wśród obszarów problemowych, których poznanie umożliwiła przeprowadzona w 2020 roku diagnoza, wyróżnić można:

- niewystarczającą ofertę pomocy osobom starszym, deklarowaną przez co trzeciego badanego dorosłego mieszkańca,
- usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne oraz wsparcie emocjonalne, jako najważniejsze potrzeby starszych osób, zdaniem mieszkańców Głogowa.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji i diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności,
- ryzyko osamotnienia osób starszych oraz ich wykluczenia z życia społecznego,
- niewystarczająca oferta pomocowa skierowana do seniorów.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współdziałaniu z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług;
- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej;

- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – zwiększenie partycypacji najstarszych mieszkańców w życiu społeczności lokalnej oraz zapewnienie im dostępu do różnych form aktywizacyjnych i integrujących.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach edukacyjnych.
2	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych o charakterze integrującym dla osób starszych.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3	Kontynuowanie działalności klubów seniora.	Liczba uczestników klubów.
4	Wspieranie i tworzenie miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba przeprowadzonych form aktywności wspierających seniorów, liczba uczestników, liczba dostępnych miejsc.
5	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
6	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
7	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
8	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
9	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.

10	Kontynuowanie realizacji programu „Głogowska Karta Seniora” oraz projekt dystrybucji Koper Życia Seniora.	Liczba osób biorących udział w obydwu przedsięwzięciach.
----	---	--

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	NGO, kluby seniora, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2 – rozwój lokalnego systemu wsparcia seniorów, zapewnienie im odpowiedniej opieki oraz usług pomocowych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Prowadzenie mieszkań chronionych wspieranych adresowanych do osób starszych.	Liczba funkcjonujących mieszkań chronionych.
2	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
3	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
5	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
6	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.
7	Kontynuowanie działalności Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych.	Liczba miejsc dostępnych dla osób starszych w Dziennym Domu Pomocy.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	NGO, kluby seniora, KPP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

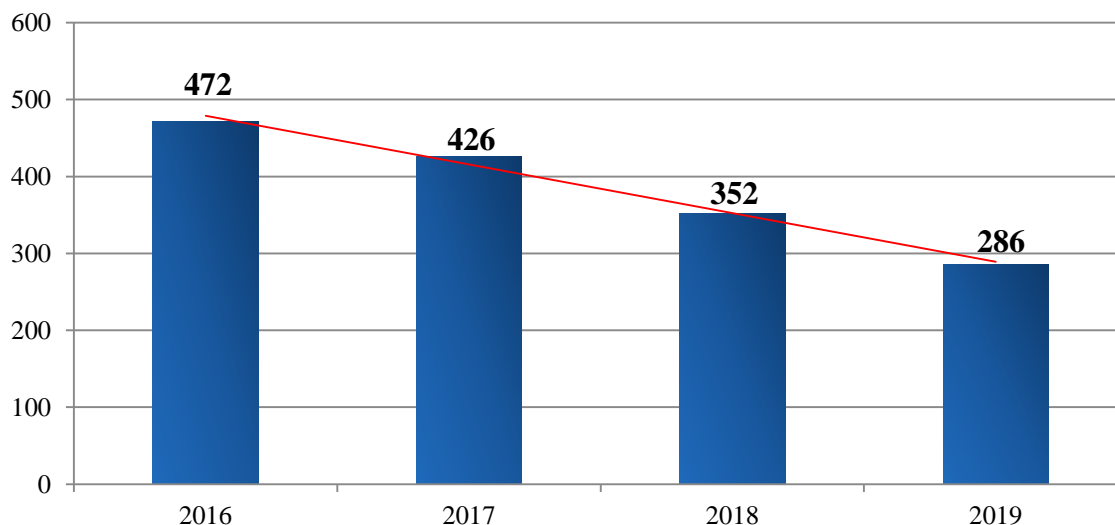
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 286. Na przestrzeni lat 2016-2019 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. Bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia, znalazło się na piątym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

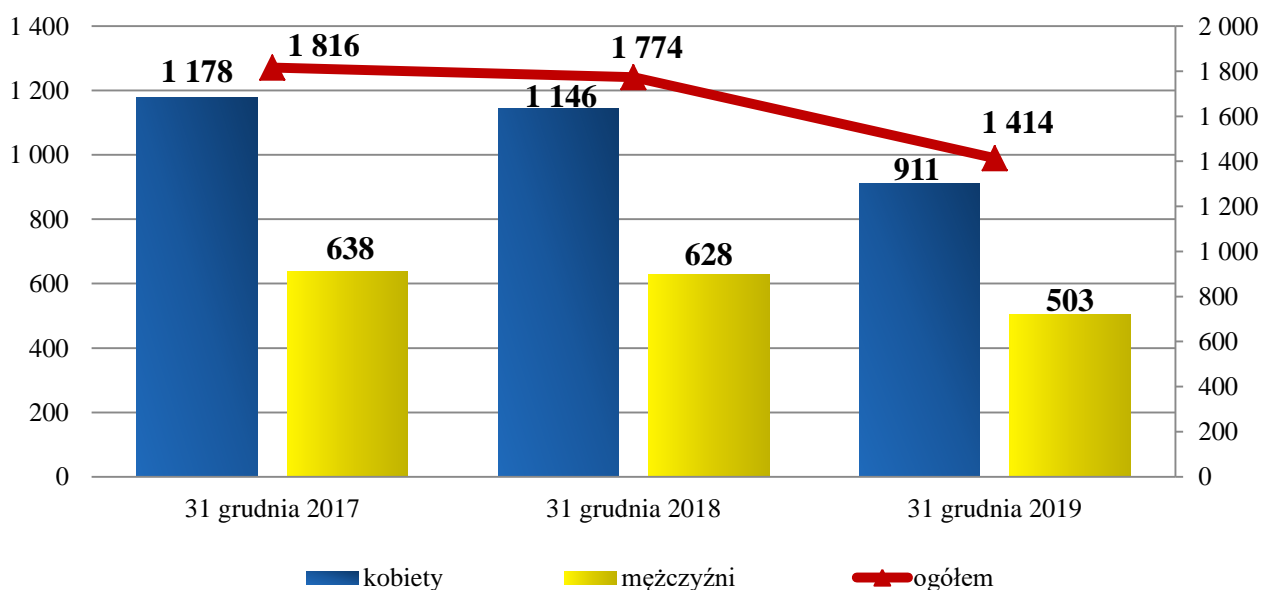
Wykres 37. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Głogowie zarejestrowanych było łącznie 1 414 osób. Oznacza to wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 20%, natomiast w porównaniu do roku 2017 spadek o 22%. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet jest więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 911, liczba mężczyzn – 503).

Wykres 38. Mieszkańcy Głogowa zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2017 roku zarówno udział osób do 25 roku życia, jak i mających więcej niż 50 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Głogowa kształtuje się na względnie stałym poziomie. Pomiędzy rokiem 2017, a 2019 nastąpił niewielki spadek udziału tych grup: dla osób do 25 roku życia kształtuje się na poziomie 1 pp, z kolei dla osób powyżej 50 roku życia różnica wynosi 2 pp. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest znaczny spadek liczby zarejestrowanych w PUP osób, mających więcej niż 50 lat.

Tabela 16. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Głogowa w latach 2017-2019 z podziałem na wiek

kategoria wiekowa	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	1 816	100	1 774	100	1 414	100
do 25 roku życia	184	10	164	9	129	9
powyżej 50 roku życia	457	25	412	23	321	23

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Według danych z GUS, pod koniec 2019 roku liczba osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy wynosiła 716, natomiast ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych kształtował się na poziomie 51%. Na przestrzeni lat 2017-2019 zauważyć można zmniejszanie się liczby osób długotrwale bezrobotnych. W roku przedmiotowym, w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek o 20%. Ten sam trend można zauważyć w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych, jednakże ich udział kształtuje się w dalszym ciągu na wysokim poziomie.

Tabela 17. Liczba zarejestrowanych w PUP długotrwale bezrobotnych mieszkańców miasta Głogów na przestrzeni lat 2017-2019

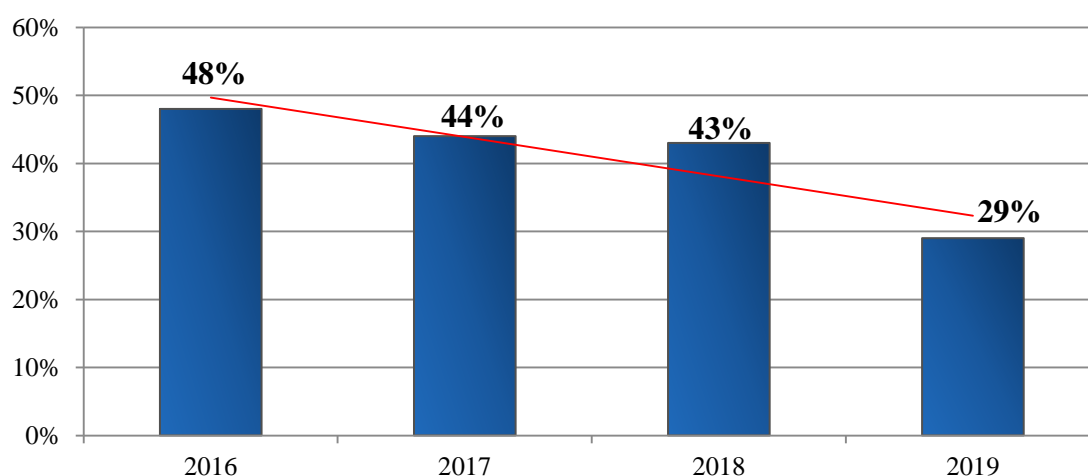
wyszczególnienie	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	1 816	100	1 774	100	1 414	100
długotrwale bezrobotni	990	55	1 019	57	716	51

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich, w 2019 roku obserwowany jest jego spadek – z 48% w 2016 roku do 29% w 2019 roku. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że o ile wskaźnik na przestrzeni lat 2016-2018 kształtował się na zbliżonym poziomie, to w roku przedmiotowym można zauważyć jego znaczny spadek.

Wykres 39. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2016-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

Mieszkańcy Głogowa mogą korzystać z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy w kierunku rozwoju zatrudnienia. W 2019 roku PUP w Głogowie uczestniczył w projekcie „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie głogowskim (IV), adresowanym do osób młodych w wieku 18-29 lat, pozostających bez pracy. Innym projektem, w którym mogli wziąć udział mieszkańcy Miasta jest „Powiat Głogowski 2020 – kierunek praca (V)”, adresowany do osób od 30 roku życia, szczególnie dla:

- osób powyżej 50 roku życia,
- osób długotrwale bezrobotnych,
- kobiet,
- osób niepełnosprawnych,
- osób o niskich kwalifikacjach zawodowych.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wśród obszarów problemowych związanych z bezrobociem, których poznanie umożliwiła przeprowadzona w 2020 roku diagnoza, wyróżnić można:

- trudność w znalezieniu pracy na terenie Głogowa, deklarowaną przez blisko połowę badanych mieszkańców;
- brak wiedzy połowy respondentów w zakresie prowadzonych przez władze lokalne form wsparcia osób bezrobotnych oraz nie podejmowanie takich działań przez Miasto, zdaniem co czwartego badanego dorosłego mieszkańca;
- niemal co trzeci ankietowany twierdzi, że byłoby mu ciężko znaleźć pracę na terenie Głogowa.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- utrzymujący się znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- trudności w znalezieniu zatrudnienia na terenie gminy miejskiej Głogów.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;
- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli

bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – wypracowanie systemu działań na rzecz wsparcia osób poszukujących pracy, prowadzącego do zmniejszenia poziomu bezrobocia.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.
2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat.
4	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.

5	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
6	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
7	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
8	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	PUP, UM, NGO, placówki opiekuńczo-wychowawcze, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

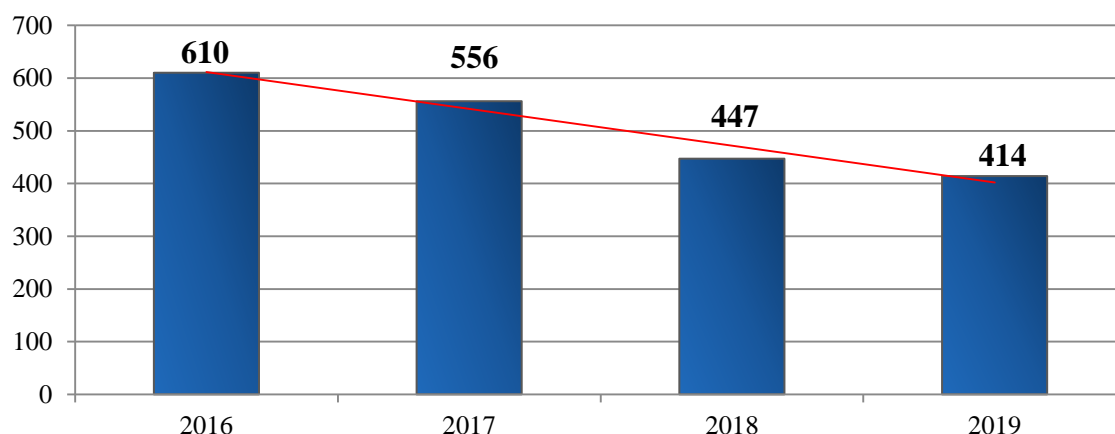
W 2019 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdował się na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. Z tego powodu wsparcie otrzymało 414 rodzin.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Głogów, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2016-2019 spadkowi. W 2016 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 610 rodzin, w 2017 roku - 556, w 2018 roku – 447, natomiast w 2019 roku – 414. W stosunku do 2016 roku oznacza to spadek o 32%.

Wykres 40. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierały 134 osoby, tj. o 5% mniej niż w 2018 roku i 11% mniej w stosunku do 2017 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 93 – co oznacza spadek o 14% w stosunku do roku 2018 i 18% w porównaniu do roku 2017. Zasiłki celowe pobierało natomiast 1 231 osób i jest to wzrost aż o 25% w porównaniu do roku poprzedniego i spadek o 7% w stosunku do roku 2017.

Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie przyznawanych zasiłków stałych i okresowych i jednocześnie wahania w liczbie osób, którym przyznawane są zasiłki celowe.

Tabela 18. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019

rodzaj zasiłku	2017		2018		2019	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	150	716 136	141	665 201	134	702 740
zasiłek okresowy	114	207 805	108	166 045	93	180 761
zasiłek celowy	1 324	950 539	984	946 851	1 231	827 872

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

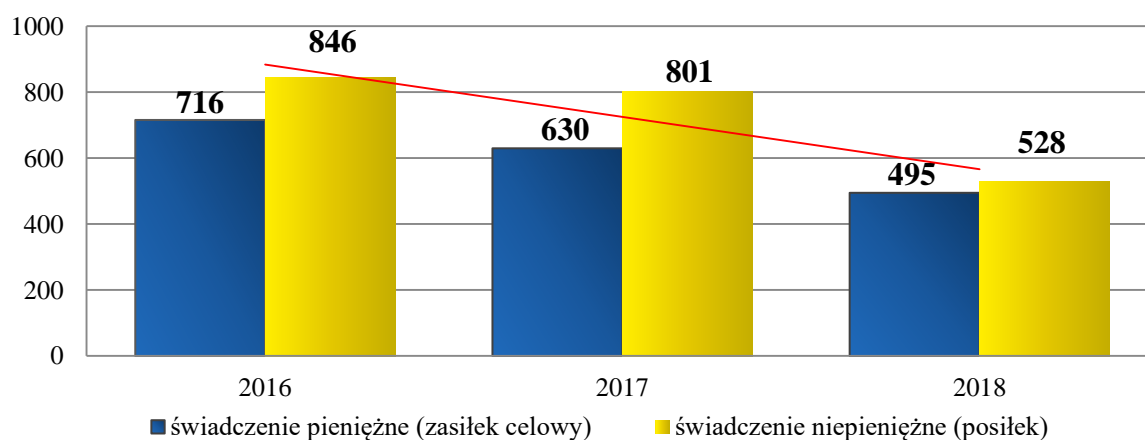

Mieszkańcy Głogowa w okresie od 2014 do 2018 roku korzystali również z programu finansowego w zakresie dożywiania - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program był elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych²².

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, 495 mieszkańców to osoby, którym to świadczenie przyznano w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku 528 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat obowiązywania tego programu, liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku znacznie zmalała – w porównaniu do roku 2016 nastąpił spadek o 38%. Liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne również spada, a różnica w tym zakresie od roku 2016 kształtuje się na poziomie 31%.

Wykres 41. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)

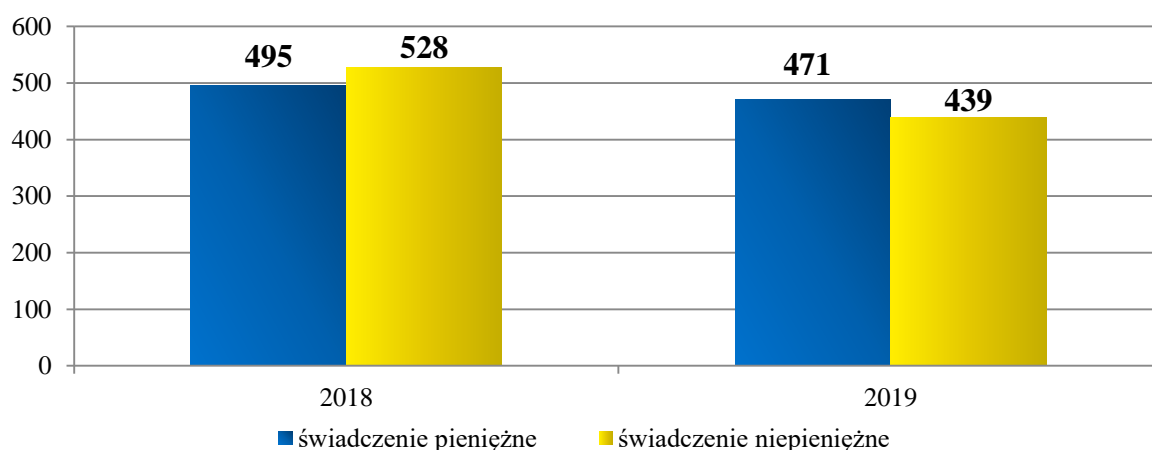
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017 i 2018 rok

²² www.gov.pl/web/rodzina

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 471 osobom, tj. 24 osobom mniej niż w roku poprzednim. Świadczenie niepieniężne w formie posiłku otrzymało 439 osób, czyli o 89 osób mniej niż w roku 2018.

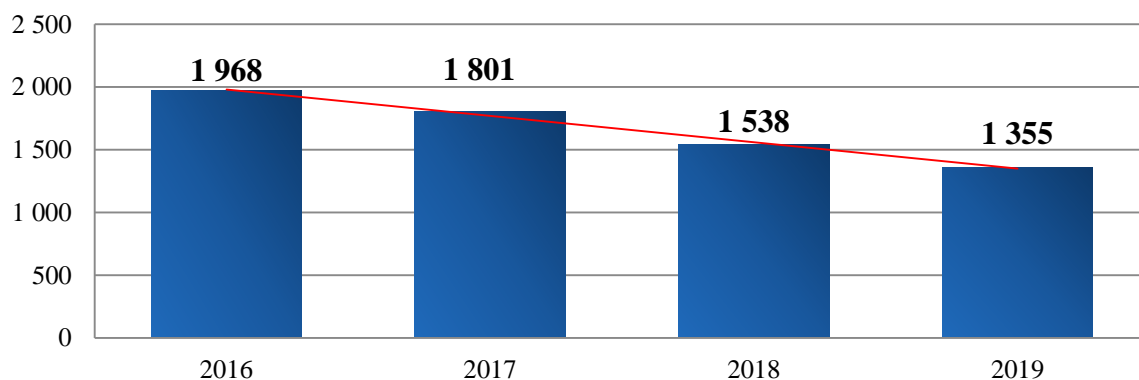
Wykres 42. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie dodatków mieszkaniowych otrzymało 1 355 gospodarstw domowych. Od roku 2016 obserwuje się tendencję spadkową w zakresie liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy.

Wykres 43. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2016-2019

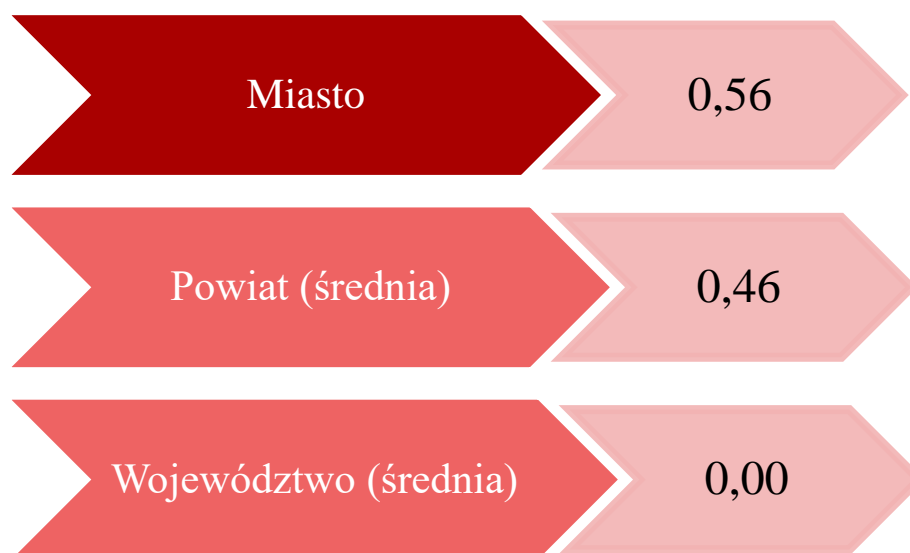

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w Głogowie na niższym poziomie, niż ma to miejsce zarówno na terenie całego powiatu jak i województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/ niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja jest korzystniejsza. W gminie miejskiej Głogów wynosi on 0,56, natomiast na terenie powiatu 0,46.

Rysunek 5. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w mieście Głogów, powiecie głogowskim oraz województwie dolnośląskim w 2019 roku

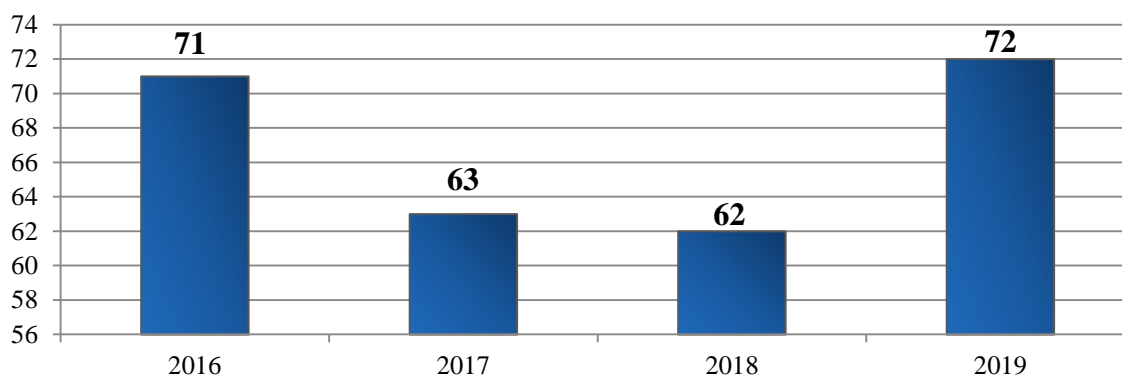

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2019 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymały 72 osoby. Informacje w tym zakresie na przestrzeni lat 2016-2019 przedstawia poniższy wykres. Dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z MOPS wskazują na to, że problem bezdomności pogłębia się na terenie gminy miejskiej Głogów. W roku przedmiotowym, w stosunku do 2018 roku nastąpił wzrost o 16%.

Wykres 44. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wśród obszarów problemowych związanych z ubóstwem, których poznanie umożliwiła przeprowadzona w 2020 roku diagnoza, wyróżnić można:

- doświadczenie ubóstwa przez niemal co czwartego mieszkańca;
- doznanie wykluczenia społecznego przez dorosłych mieszkańców, przede wszystkim z powodu ubóstwa i wielodzietności rodziny, a także uzależnień i bezdomności.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- występowanie na terenie Głogowa problemu bezdomności oraz wzrost w roku przedmiotowym osób korzystających ze wsparcia MOPS z tego powodu;
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;
- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – tworzenie i wdrażanie rozwiązań zapewniających osobom ubogim i marginalizowanym możliwości włączenia społecznego, poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.

3	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i osób biorących w nich udział.
4	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
5	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	UM, NGO, PUP, placówki oświatowe, MCWR.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 – wzmocnienie skuteczności działań na rzecz poprawy sytuacji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem, przy uwzględnieniu współudziału beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	NGO, UM.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 3 – reintegracja zawodowa i społeczna osób bezdomnych ukierunkowana na zmniejszenie skali zjawiska bezdomności.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.	Liczba działań polegających na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.
2	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych.
3	Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Głogowa.	Liczba działań monitorujących skalę bezdomności oraz sytuacje osób bezdomnych.
4	Przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.	Liczba osób bezdomnych, którzy została przekazana informacja w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.
5	Wsparcie materialne osób bezdomnych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielone zostało wsparcie.
6	Działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.	Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań edukacyjno-informacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS.	NGO, UM, KPP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

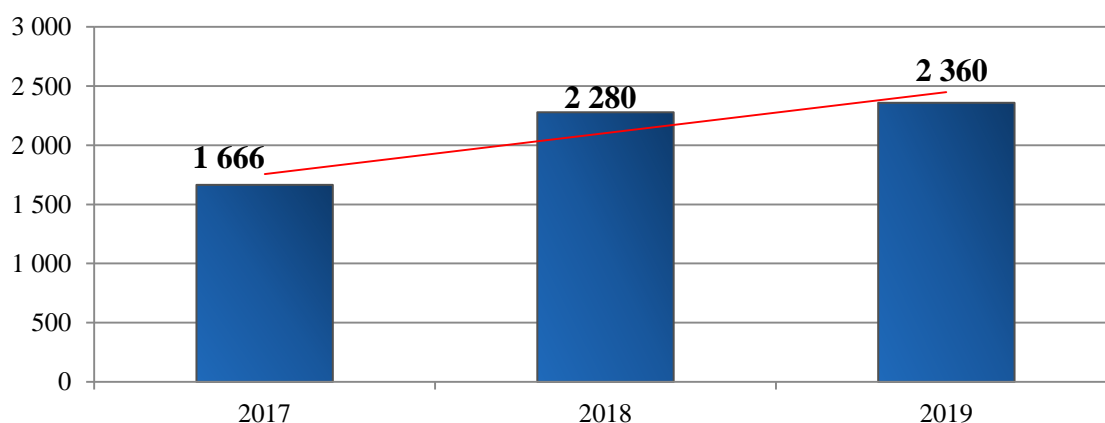

1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Z danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Głogowie wynika, że w 2017 roku na terenie Miasta stwierdzono łącznie 1 666 przestępstw, w 2018 roku – 2 280, natomiast w 2019 roku – 2 360. Oznacza to, że liczba wykrytych przestępstw na przestrzeni ostatnich lat w Głogowie systematycznie wzrasta.

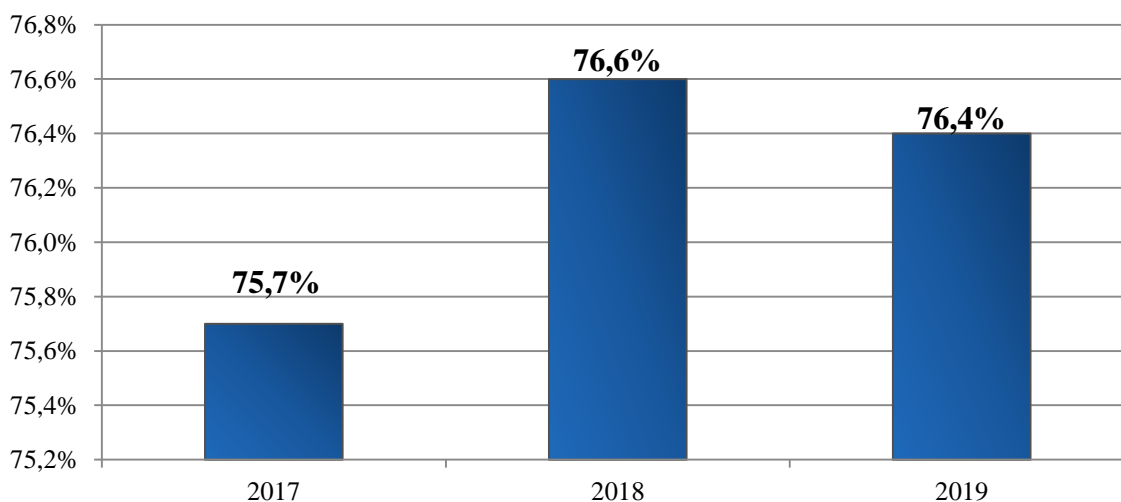
Wykres 45. Liczba wykrytych przestępstw na terenie Głogowa na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: dane z Komendy Powiatowej Policji w Głogowie

Wskaźnik wykrywalności przestępstw w 2019 roku na terenie miasta Głogów kształtował się na średnim poziomie – 76,4%. W stosunku do lat 2018 roku jest to nieznacznie niższa wartość, natomiast w porównaniu do 2017 roku nastąpił wzrost wskaźnika o 0,7 pp.

Wykres 46. Wskaźnik wykrywalności przestępstw kryminalnych na terenie Głogowa w latach 2017-2019 (dane szacunkowe w oparciu o dane powiatowe)

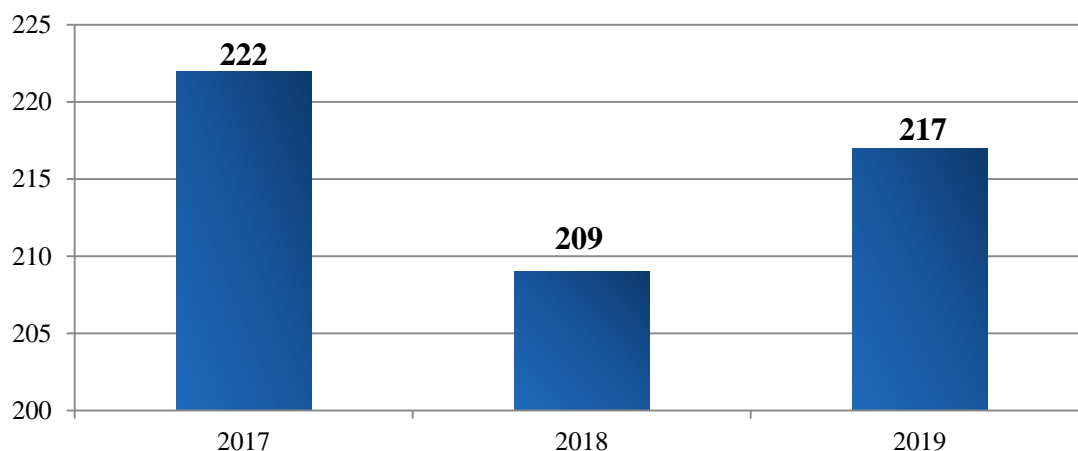

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku zatrzymanych zostało 217 nietrzeźwych kierowców. W stosunku do 2018 roku oznacza to wzrost o 4%, z kolei w porównaniu do 2017 spadek o 2%.

Źródło: dane z Komendy Powiatowej Policji w Głogowie

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wśród obszarów problemowych związanych z przestępczością, których poznanie umożliwiła przeprowadzona w 2020 roku diagnoza, wyróżnić można:

- ocenienie swojej okolicy jako bezpiecznej przez ponad połowę mieszkańców Głogowa;
- poczucie bezpieczeństwa podczas spaceru po okolicy po zmroku deklarowane przez ponad połowę badanych (63%).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stosunkowo mały wskaźnik wykrywalności przestępstw na przestrzeni lat oraz wzrost odnotowanych przestępstw.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przestępczość” są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje;

- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – zapewnienie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz w miejscu zamieszkania.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Ilość mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności włamań i kradzieży.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Miasta.	Obszar Miasta objęty monitoringiem wizyjnym.
5	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, KPP.	NGO, MOPS, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.10. REWITALIZACJA SPOŁECZNA

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Miasto Głogów realizuje *Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Głogowa na lata 2016-2020* zatwierdzony uchwałą Nr XXVII/240/16 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 25 października 2016 roku, stanowiący podstawę do podjęcia działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” - ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2019 r. poz. 202).

Obszar rewitalizacji to taki, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Głównym celem rewitalizacji miasta Głogów jest: *„zniwelowanie nasycenia zjawisk negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców Głogowa przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Programu”*.

Do celów operacyjnych, ściśle powiązanych z celem głównym należą:

1. Likwidacja koncentracji negatywnych zjawisk społecznych poprzez niwelowanie przyczyn wykluczenia społecznego;
2. Aktywizacja i integracja osób wykluczonych społecznie ze społecznością lokalną;
3. Wspieranie osób wykluczonych społecznie w działaniach na rzecz eliminacji problemu;
4. Wspieranie mieszkańców z obszarów zdegradowanych do zakładania własnej działalności gospodarczej;
5. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców terenu zdegradowanego;
6. Wspieranie lokalnego rynku pracy;

7. Poprawa stanu infrastruktury technicznej budynków w Śródmieściu i na Starym Mieście oraz jakości przestrzeni publicznej na całym obszarze rewitalizacji;
8. Promowanie obiektów wchodzących w skład dziedzictwa kulturowego w centrum Głogowa;
9. Rozwój i modernizacja obiektów kulturowo-sportowych na obszarze zdegradowanym, zagospodarowanie obszarów, przywrócenie ich mieszkańcom jako tereny do rekreacji, wypoczynku i działalności społecznej i kulturalnej.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- występowanie negatywnych zjawisk wpływających na degradację obszaru Starego Miasta oraz Śródmieścia w Głogowie.

Korelacje

W ramach rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, planuje się prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu włączanie społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej przy uwzględnieniu wszystkich dziedzin planowania strategicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – poprawa jakości życia mieszkańców poprzez odnowienie obszaru, nadanie przestrzeni właściwej funkcji oraz poprawę bezpieczeństwa, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez organizowanie aktywności dla społeczności lokalnej, a także działania nastawione na rozwój turystyczno-rekreacyjny Głogowa.

L.P.	Projekty kluczowe	Cel projektu
1	Remont estakady drogowej i wiaduktu przy Zamku Książąt Głogowskich w Głogowie.	Naprawa uszkodzonej konstrukcji estakady. Otwarcie drogi dla ruchu samochodów. Przywrócenie ruchu kolejowego pod estakadą. Zwiększenie efektywności komunikacyjnej miasta.
2	Remont wiaduktu nad torami PKP w ciągu ul. Nadbrzeżnej w Głogowie.	Poprawa mobilności i warunków podróżowania. Poprawa bezpieczeństwa ruchu. Zmniejszenie zanieczyszczeń spowodowanych emisją spalin. Poprawa estetyki krajobrazu.
3	Zagospodarowanie Parku Słowiańskiego oraz Placu Saperów (II etap) w Głogowie wraz z przebudową i budową nowej infrastruktury.	Poprawa jakości przestrzeni publicznych. Powstanie nowych przestrzeni o funkcji rekreacyjno-rozrywkowej. Poprawa efektywności komunikacyjnej miasta. Renowacja zabytkowego parku. Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców.
4	Zagospodarowanie ruin Kościoła św. Mikołaja w Głogowie.	Stworzenie centrum ekspozycyjnego przyczyniającego się do rozwoju turystyki kulturowej w południowo- zachodniej części kraju. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta. Zachowanie historii i dziedzictwa.
5	Przebudowa Placu Jana z Głogowa oraz ulicy Poczdamskiej w Głogowie.	Poprawa jakości przestrzeni publicznych. Wzrost bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zwiększenie efektywności komunikacyjnej miasta. Wzrost atrakcyjności turystycznej miasta.
6	Rewitalizacja Amfiteatru przy Zamku Książąt Głogowskich w Głogowie	Zachowanie historycznej wartości, przywrócenie estetyki i bezpieczeństwa w bezpośrednim sąsiedztwie Zamku Książąt Głogowskich. Podniesienie atrakcyjności turystycznej nadodrzańskiej części miasta. Stworzenie przestrzeni dla działalności kulturalno-rozrywkowej.

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Głogowa na lata 2016-2020

Wdrażanie

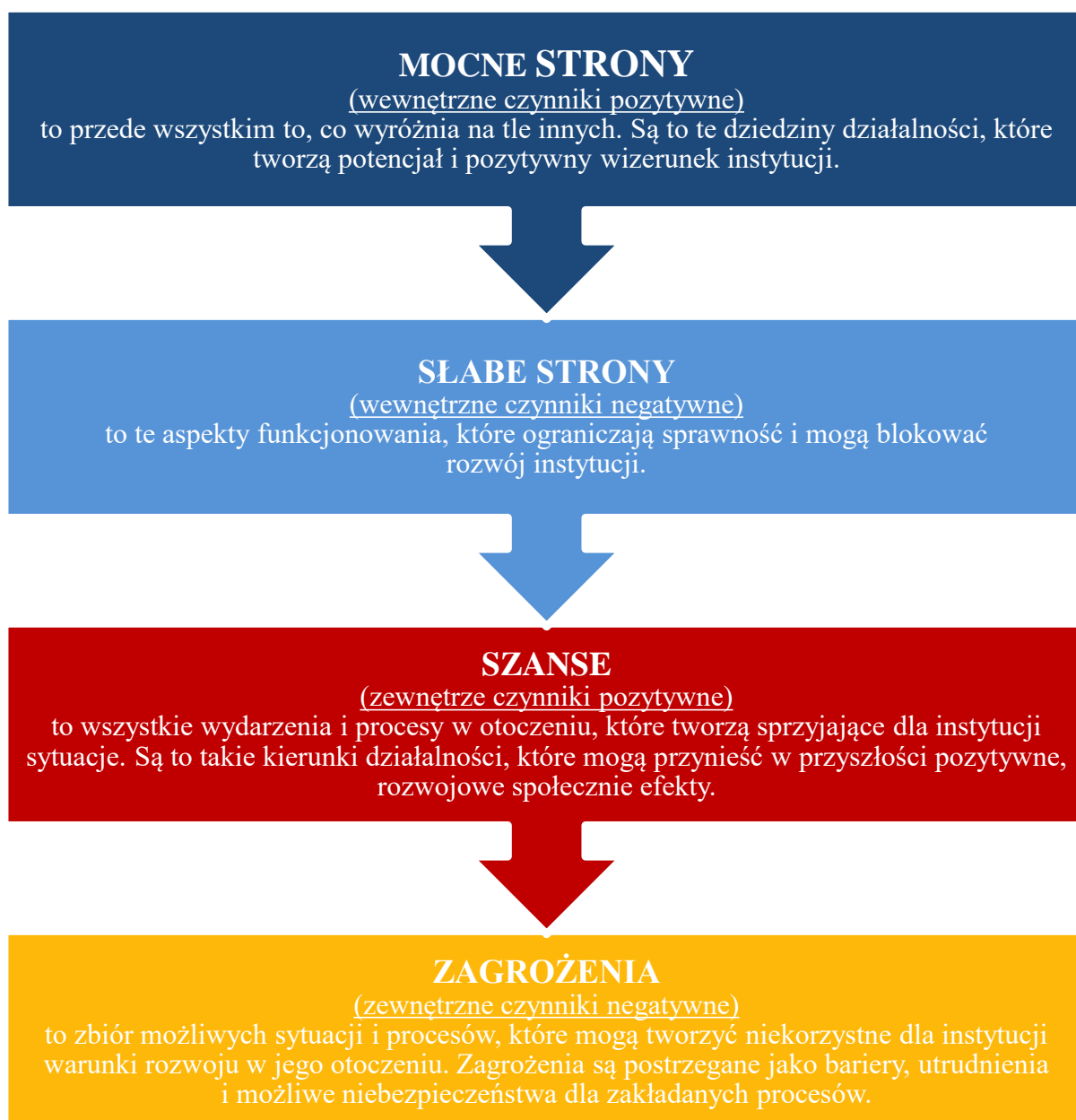
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM.	NGO, PUP, GKRPA, MOK, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa/europejski.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Atrakcyjność Miasta pod względem turystycznym.
2. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
3. Wzrost liczby osób pracujących na 1000 ludności na przestrzeni ostatnich lat.
4. Działalność średnich oraz dużych przedsiębiorstw na terenie Głogowa.
5. Funkcjonowanie licznych szkół podstawowych, przedszkoli oraz żłobków.
6. Występowanie licznych lokali socjalnych.
7. Podejmowanie licznych działań o charakterze kulturalnym.
8. Istnienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla mieszkańców.
9. Rozwinięta infrastruktura sportowa.
10. Funkcjonowanie na terenie Głogowa organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
11. Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej na przestrzeni ostatnich lat.
12. Wysoki wskaźnik pracy socjalnej.
13. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu punktów konsultacyjnych.
14. Działalność klubów i grup samopomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
15. Funkcjonowanie na terenie Głogowa miejsc przeznaczonych dla seniorów.
16. Prowadzenie licznych programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach.
17. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
18. Stosunkowo mały odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie oraz stosowanie przemocy.

SŁABE STRONY

1. Utrzymujący się na przestrzeni ostatnich dwóch lat ujemny przyrost naturalny.
2. Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
3. Stosunkowo wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz ubóstwa.
4. Niski poziom dostosowania infrastruktury technicznej Głogowa do potrzeb osób niepełnosprawnych.
5. Występujący problem bezdomności na terenie Głogowa.
6. Niski próg wiekowy inicjacji alkoholowej wśród uczniów.
7. Niski poziom świadomości na temat negatywnego wpływu używek dla zdrowia wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.
8. Stosunkowo wysoki odsetek uczniów deklarujących doświadczenie i stosowanie przemocy.
9. Występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.
10. Brak świadomości części mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci jako metody wychowawczej.
11. Trudności w znalezieniu pracy na terenie Miasta.
12. Wzrost liczby wykrytych przestępstw na przestrzeni ostatnich trzech lat.

SZANSE

1. Rozwój turystyki.
2. Rozwój gospodarczy Miasta.
3. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Miasta.
4. Promocja Głogowa w całej Polsce.
5. Utworzenie nowych miejsc pracy.
6. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
7. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
8. Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
9. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
10. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
11. Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
12. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
13. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
14. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
3. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
4. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
5. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
6. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
7. Zwiększenie skali problemu przemocy oraz uzależnień.
8. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
9. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
10. Występowanie negatywnych konsekwencji związanych ze spożywaniem przez kobiety w ciąży alkoholu.
11. Niebezpieczeństwa związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy miejskiej Głogów została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Miasto Głogów podejmuje aktywne działania w kierunku rozwiązywania problemów społecznych, w oparciu o lokalne zasoby społeczno-kulturalne, instytucjonalne oraz przyrodnicze, aby stwarzać swoim mieszkańcom odpowiednie warunki do życia i rozwoju.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Stały rozwój struktury pomocowej, stanowiącej efektywne narzędzie rozwiązywania problemów społecznych, która będzie odpowiadać na potrzeby mieszkańców oraz reagować w sposób adekwatny do zaobserwowanych nieprawidłowości występujących w społeczeństwie. Wykorzystywanie potencjału historycznego, społecznego oraz turystyczno-rekreacyjnego Głogowa do integracji i aktywizacji wszystkich grup społecznych, z naciskiem na te zagrożone marginalizacją.

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności Głogowa jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów Miasta z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenie lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest MOPS.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest gmina miejska Głogów.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

Obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowania wszystkim zainteresowanym podmiotom odpowiedzialnym za realizację zadań zawartych w strategii. Po uchwaleniu Strategii przez Radę Miejską, zostanie umieszczona na stronie internetowej Miasta.

6. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Komendy Powiatowej Policji, PUP, ze sprawozdań MOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie

korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez MOPS przy ścisłej współpracy z gminą miejską Głogów. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii przeprowadzanej co dwa lata.

7. RAMY FINANSOWE

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy miejskiej Głogów. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych miasta Głogów. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Miasto oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2019, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2021-2025 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie.

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
1	2018	15 553 482
2	2019	24 014 637
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
3	2020	24 615 003
4	2021	25 230 378
5	2022	25 861 137
6	2023	26 507 665
7	2024	27 170 357
8	2025	27 849 616

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w przeciwdziałaniu alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
1	2018	1 940 631
2	2019	2 049 457
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
3	2020	2 100 693
4	2021	2 205 728
5	2022	2 260 871
6	2023	2 317 393
7	2024	2 375 328
8	2025	2 494 094

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
1	2018	58 015 784
2	2019	74 874 952
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
3	2020	78 618 700
4	2021	82 549 635
5	2022	84 613 376
6	2023	86 728 710
7	2024	88 896 928
8	2025	91 119 351

7. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii oraz rozwiązywanie problemów.

7.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

7.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

7.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

7.4. OKRES EWALUACJI

Planuje się przeprowadzenie w 2026 roku ewaluację końcową, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

8. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Głogów jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy miejskiej Głogów i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gminy – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Głogowa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 (*Uchwała Nr III/32/18 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 28 grudnia 2018 r.*).
2. <http://www.darpoint.pl/>.
3. <https://bdl.stat.gov.pl/>.
4. <https://pl.wikipedia.org/>.
5. <https://poradnik.ngo.pl/>.
6. J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
7. Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013.
8. Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.
9. Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Głogowa na lata 2016-2020.
10. M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje.
11. Narodowy Spis Powszechny 2011.
12. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
13. Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie.
14. Program współpracy Gminy Miejskiej Głogów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020 (*Uchwała Nr XVII/148/19 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 27 listopada 2019 roku*).
15. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok.
16. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Głogów za rok 2019.
17. Statut Domu Dziennego Pobytu w Głogowie.
18. Statut Miejskiego Ośrodka Kultury w Głogowie (*Uchwała Nr XIII/115/19 z dnia 30 września 2019 r.*).
19. Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie (*Uchwała Rady Miejskiej Nr XXXII/290/17 z dnia 7 lutego 2017 roku*).
20. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).
21. www.psychiatriapolska.pl.

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

1. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Głogowa na mapie Polski	13
Rysunek 2. Położenie Głogowa na mapie powiatu głogowskiego.....	14
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Głogowa według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)	19
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie Głogowa alkoholu w latach 2017-2019. 74	
Rysunek 5. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w mieście Głogów, powiecie głogowskim oraz województwie dolnośląskim w 2019 roku	107

2. SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w Głogowie na przestrzeni lat 2016-2019	16
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2016-2019 (w procentach)	17
Tabela 3. Przedszkola publiczne i niepubliczne funkcjonujące na terenie miasta Głogów	24
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Głogowie na przestrzeni lat 2016-2019	28
Tabela 5. Instalacje techniczno-sanitarne w Głogowie na przestrzeni lat 2016-2018 (w procentach).....	29
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Głogowie w porównaniu do powiatu w 2019 roku.....	35
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2016-2019	42
Tabela 8. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2016-2019	44
Tabela 9. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019.....	50
Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2016-2019	57

Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2016-2019.....	57
Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2016-2019	58
Tabela 13. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głogowie wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019	71
Tabela 14. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019.....	83
Tabela 15. Odpłatność Głogowa za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019.....	91
Tabela 16. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Głogowa w latach 2017-2019 z podziałem na wiek.....	99
Tabela 17. Liczba zarejestrowanych w PUP długotrwale bezrobotnych mieszkańców miasta Głogów na przestrzeni lat 2017-2019	99
Tabela 18. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019.....	104

3. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy miejskiej Głogów w latach 2016-2019	15
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących miasto Głogów na przestrzeni lat 2016-2019.....	15
Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców Głogowa według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.....	16
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2019	18
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2016-2019.....	18
Wykres 6. Dochody i wydatki Głogowa ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych) ..	20
Wykres 7. Dochody i wydatki miasta Głogów na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	21
Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie głogowskim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	21

Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w mieście Głogów na przestrzeni lat 2017-2019.....	22
Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Głogowa według danych Narodowego Spisu Powszechnego	23
Wykres 11. Ludność Głogowa według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	24
Wykres 12. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu miasta, powiatu i województwa.....	26
Wykres 13. Udział wydatków z budżetu Miasta na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019	28
Wykres 14. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Głogowie oraz województwie dolnośląskim w latach 2016-2019	29
Wykres 15. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019	41
Wykres 16. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Głogowie w latach 2016-2019	41
Wykres 17. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2016-2019 (w procentach)	42
Wykres 18. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku	43
Wykres 19. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin).....	44
Wykres 20. Wskaźnik pracy socjalnej w Głogowie na przestrzeni lat 2016-2019	45
Wykres 21. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019	49
Wykres 22. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2016-2019.....	50
Wykres 23. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2019	51
Wykres 24. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2016-2019.....	51
Wykres 25. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2019	56
Wykres 26. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2016-2019.....	58
Wykres 27. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	64

Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2016-2019	69
Wykres 29. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2016-2019.....	70
Wykres 30. Liczba osób, którym udzielono porad w punktach konsultacyjnych w latach 2017-2019.....	72
Wykres 31. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Głogowie na przestrzeni lat 2017-2019.....	74
Wykres 32. Dane dotyczące grup roboczych w latach 2017-2019	82
Wykres 33. Liczba osób doznających przemocy, którym udzielono porad w punktach konsultacyjnych w latach 2017-2019	84
Wykres 34. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2016-2019	89
Wykres 35. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2016-2019	90
Wykres 36. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2016-2019 (liczba świadczeń).....	90
Wykres 37. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2016-2019	98
Wykres 38. Mieszkańcy Głogowa zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019.....	98
Wykres 39. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2016-2019.....	100
Wykres 40. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2016-2019	104
Wykres 41. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)	105
Wykres 42. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku	106
Wykres 43. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2016-2019.....	106

Wykres 44. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2016-2019	108
Wykres 45. Liczba wykrytych przestępstw na terenie Głogowa na przestrzeni lat 2017-2019	112
Wykres 46. Wskaźnik wykrywalności przestępstw kryminalnych na terenie Głogowa w latach 2017-2019 (dane szacunkowe w oparciu o dane powiatowe).....	112

O F I C Y N A P R O F I L A K T Y C Z N A

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

tel: 12 39 50 665

fax: 12 39 50 664

mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

